

**INTERVIEW:
FERRY
DE GROOT
OVER RADIO EN
"ARIE BOKSBEUGEL"**

**AFN: NAVO-
RADIO IN
NEDERLAND**

**ZEEZENDERS:
NANNEL
TE HUUR**

**RADIO IN
ANTWERPEN:
LEGAAL OF ILLEGAAL?**

Het FRM verschijnt 10 x per jaar
Losse nummers: f 5,25 / BF 105
14e jaargang nr. 3
maart 1987

VERNIEUWD

maxell® audio Er is een verschil tussen muziek horen en muziek beleven. Dat laatste gebeurt pas wanneer je niet meer door flutter, ruis en drop-outs wordt herinnerd aan de harde technische werkelijkheid. Muziek beleven – een sensatie die maar weinig merken je kunnen geven. Misschien zelfs maar één: Maxell. Als je Maxell eenmaal hebt beleefd, klinkt zelfs de prijs je als muziek in de oren...

WIJ DE TECHNIEK, JIJ DE SENSATIE.

MAXELL THE TAPE

MAXELL AUDIO CASSETTES STAND NORMAL UR, UD I, XL I, XL I-S, STAND HIGH UD II, XL II, XL II-S, STAND METAL: MX

Het FRM is een uitgave van:
Rinand Media bv
Adres: Postbus 1247,
1000 BE Amsterdam
Telefoon: 020 - 68 31 78
Druk: Nimo-Druk,
Monnickendam
Distributie: Betapress,
Gilze
Medewerkers: Edwin Kopper,
Jan Palmer, René Bekking,
Karina Tijssens, John Wendale,
Wim de Valk, Daniëlle Cooper,
Jochem Zandvliet, Shirley
Halsema, Martin de Groot,
Jeroen van Baaren.

Juridische adviezen:
Lucas Goes
Fotografie: Peter Mathijssen,
Menno Dekker, Piet van
Rooijen e.a.
Lay-out: Jan-Tiedo Huese

Niets uit deze uitgave mag
worden gereproduceerd door
middel van boekdruk, foto-
offset, fotokopie, microfilm of
welke andere methode dan
ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van
de uitgever.

Super radio in Amersfoort	2
Ferry de Groot is 'Arie Boksbeugel'	5
Kort nieuws	9
Zeezenders	10
Radio in Antwerpen; Antigoon radio	13
Kleine advertenties	17
Lokale radio in Nederland	18
De radio van Co de Kloet	19
AFN; Amerikaanse radio in Nederland	21
Lidmaatschapsbon	25
De radiosituatie in Alkmaar	26
Vervolg zeezenders	27
Kort zeezendernieuws	28
Geluid als probleem deel 3	30
DX—rapporten	33
Brieven	35
FRM—enquête	36
Studio Hoog Catharijne	37
Tot zover	41

Foto voorpagina: Kippa

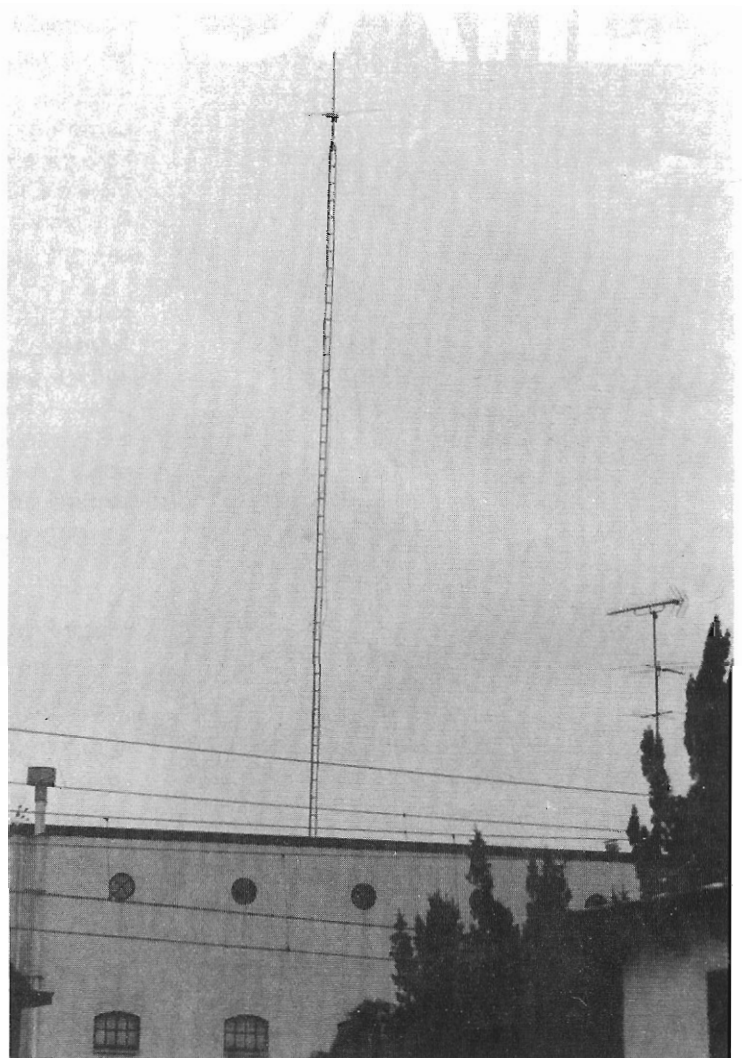
Super radio

Er zijn veel, heel veel radio-stations. Om dan jezelf „super” te noemen moet je wel erg zeker van je zaak zijn. In Amersfoort bestaat een station dat zo zeker is. Daar brengt men onder de naam „Super Radio” 24 uur per dag, 7 dagen per week radio-programma’s voor de regio. Menno Dekker keek zijn camera lief aan en gezamenlijk gingen zij er een kijkje nemen. Hun bericht.

Zo rond 1983 is in Amersfoort het idee geboren om een radiostation te beginnen. In dat jaar was er zo af en toe al een zender te beluisteren met voornamelijk nederlandstalige muziek en een station dat Eemland heette en uitsluitend op zondagmiddag uitzond.

De meeste grote steden van ons land kenden toen al vele zenders die 24 uur per dag in de lucht waren. Logisch dus dat de initiatiefnemers van het nieuwe station vonden dat dat navolging verdiende. De eerste proefuitzending was op 11 september 1983 te horen, en een week later was het eerste 24-uurs station van Amersfoort een feit. Iedereen, behalve de Radio Controle Dienst, was enthousiast. Immers, de ruis die op de 97.6 Mhz altijd hoorbaar was bleek plaats te hebben gemaakt voor muziek. Dus werd Superradio zes weken later uit de lucht gehaald. Een paar dagen later kwamen ze weer terug, en het feest begon. Eruit gehaald, weer teruggekomen, - het ging maar door. Totdat het geld, de aardigheid en het doorzettingsvermogen van de initiatiefnemers en medewerkers op waren.

Na een aantal maanden niets meer van Super radio vernomen te hebben wilden -opnieuw- twee vrienden een radiostation beginnen. Dit zou een voortzetting moeten zijn van het in korte tijd zo populair geworden radiostation

„Supermast”.

„Super radio”. Met wat hulp van een vroegere initiatiefnemer begon het geheel een nieuw leven...

Op het ogenblik draait het station al bijna weer twee jaar kontinu. In de studio waren Lex v/d Meer en Pieter Brink.

Waarom zenden jullie illegaal uit?

„Omdat legaal uitzenden niet mag, en we toch graag programma’s willen maken. We zijn de afgelopen twee jaar slechts twee keer opgerold.

TOP FORMAT'S
NIEUWE '87 DEMO-CASSETTE

Kant A: De nieuwste en meest trendy nationale en internationale jingles
 Kant B: Een spektakulair aantal voorbeelden van superspots (donuts, gesproken, snowballs, etc. etc.).

- + EXTRA 7 swingende anti-alcohol spotjingles (30 sek.).
- Superchroomdioxide cassette!
- Stuur f 25; naar Postbus 6040, 2001 HA Haarlem/Holland.
- Of stort f 25; op Postbank nr. 4149494 t.n.v. Top Format Prod. BV.

TOP FORMAT productions b.v.
 De succesformule voor radio in de Benelux.

POSTBUS 6040, 2001 HA HAARLEM/HOLLAND, TEL. 023-320640/310522, TELEX 41605 TKOMTOP, TELEFAX 315473

Dat is ver onder het landelijk gemiddelde. De Amersfoortse politie, justitie en burgermeester weten natuurlijk heel goed dat uitzenden zonder vergunning niet mag, maar ze weten ook dat Super radio aan niemand schade toebrengt. Ze beseffen verdomd goed dat de middenstand blij is met ons. De justitie en politie verdienen hierin een groot compliment, aangezien ze de juiste prioriteiten weten te stellen."

Jullie geven de middenstand de gelegenheid tot adverteren. Wat vind je van het argument dat de dagbladen daarvoor hun advertentie-omzet zien teruglopen?

"Ach, met de kranten in Nederland is het heus niet zo slecht gesteld als sommigen roepen. kun je ook stellen

dat de kleinere kranten onder de paar grote lijden. Nee, radioreklame heeft daar niets mee te maken. Kijk maar naar het buitenland, of naar het verdwijnen van de zeezenders. Toen heeft niemand een opleving van de kranten geconstateerd, nee toch! Het tegenovergestelde gebeurde; het ging slecht met ze en toen is de overheid gigantische subsidies gaan verstrekken om ze in leven te houden. Terwijl met het feit dat het slecht ging min of meer werd aangegeven dat er niet genoeg lezers in geïnteresseerd waren. De Amersfoortse Courant is ook zo'n krant. Door de houding van dat blad en de knullige berichtgeving wordt het slecht gelezen en kopen veel mensen een andere krant. Kijk eens in Hilversum. Daar is een krant die een beetje vooruit kijkt en de lokale radio-initiatieven zelfs ondersteunt. Deze krant,

de Gooi- en Eemlander, wordt wel goed gelezen en verkocht.

Radio bedreigt de advertentieinkomsten van kranten niet. Het zal eerder een extra alternatief bieden aan een adverteerder. Het wordt voor adverteerders mogelijk om gecombineerde campagnes te voeren. Daar komt nog bij dat een radioreklame niet hetzelfde is en kan zijn als een advertentie in de krant. Het zal elkaar dus nooit echt bijten." "Als je voor mensen in je woonplaats brood wil bakken of groenten wil verkopen is dat geen enkel probleem. Maar wil je programma's maken met lokale informatie, dan kan dat niet, iedereen mag morgen een krant beginnen met advertenties en al. Maar een radiostation wordt gezien als een bedreiging. Een bedreiging van wat eigenlijk? Vroeger zei men dat er geen

vrije frequenties waren, maar in werkelijkheid zijn er wel 1000 plaatsen voor vrije zenders, storingsvrij! Dat wordt ieder weekend weer bewezen als er weer veel zenders in de lucht zijn. Er vallen dan geen vliegtuigen naar beneden en politie en brandweer doen gewoon hun werk, dus het kan best.

Vorig jaar zond er in Hilversum een zender uit op onze frequentie 94.6 Mhz. Dat is ongeveer 30 km hier vandaan en dat ging prima. Zij kwamen goed door in Hilversum en wij waren in Amersfoort goed te ontvangen. Mensen die er tussenin woonden, ja, die ontvingen twee zenders door elkaar maar die konden dan ook beter naar het station Digitaal luisteren, dat op een andere frequentie in Baarn voor hen uitzendt. Zo zie je dat je elke frequentie na 30 kilometer weer opnieuw kan gebruiken. Dit betekent dat je veel lokale stations kwijt kan op weinig frequenties."

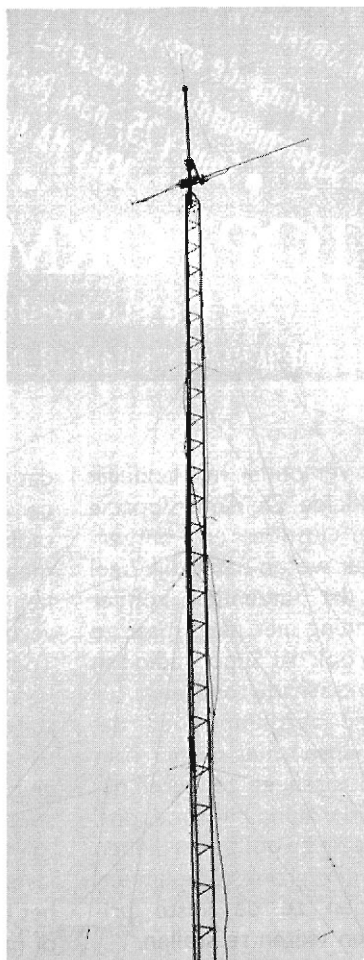
TOEKOMST

"Als lokale radio zou kunnen bestaan dan zouden wij alleen al voor 10 werkeloze jongeren een baan hebben. Dat betekent op landelijke schaal werk voor minimaal 10.000 jongeren. En wat te denken van de toeleveringsbedrijven? Ook de handel in studio-apparatuur zal opleven en Philips kan rekenen op een flinke order goedgekeurde PTT-zenders. Dus als je het zo ziet kan Lokale radio. WVC moet het allemaal vandaag nog regelen, want het kan. En wij zijn maar vast begonnen."

De RCD krijgt hier van de politie maar weinig medewerking.

"Klopt, de politie heeft hier wel andere dingen te doen. Ze weten dat we het voor ons ideaal en hobby doen, en dat we absoluut niet storen. We zenden uit met een vermogen van 65 watt, en antennes op 40

meter hoogte. Onderling is hier afgesproken dat we met niet meer dan 100 watt uitzenden. Iedereen houdt zich daar aardig aan. Misschien is het een idee voor andere radiostations in andere gemeenten om eenzelfde situatie te creëren en bijvoorbeeld een brief te sturen naar de Burgemeester met argumenten waarom je het doet. Dat het je niet alleen om het geld doet, want vooral dat valt vies tegen. Het is ook goed als ze weten dat de mensen achter een radiostation gemotiveerde radiomakers zijn in plaats van criminelen."

STUDIO

De inrichting van de studio is even eenvoudig als doeltreffend. Er wordt gewerkt met een D & R discom die gerefineerd gemodificeerd is, een compressor limiter van Klark met zogenaamde "Soft Knee",

en verscheidene electret richtmicrofoons. Verder twee eenvoudige snelstart-draaitafels, een tape-deck en een cassette-deck, drie cartridgemachines en uiteraard een aardige platenvoorraad.

DE PROGRAMMA'S

Een ploeg van ongeveer 10 mensen zorgt voor de dagprogrammering. Dat is tussen 7 uur 's morgens en half twaalf 's avonds. Elk even uur is er de "Super schijf" te horen, een soort van hittip, en elke on-even uur de "Hitherinnering". Dat allemaal gedurende een week. Elke programmamaker maakt drie uur. De gemiddelde leeftijd ligt tussen de 18 en de 20 jaar. Voor velen is het moeilijk de radio-uren met school of werk te combineren, maar in het algemeen gaat het goed en wordt er met heel veel enthousiasme gewerkt.

In het ochtendprogramma wordt weinig gepraat met veel tijdmeldingen ten behoeve van de ontwakende Amersfoorter. In het middagprogramma is de "muzikale supermarkt" erg populair bij de jeugd, met om half vijf non-stop oude platen. Een ander populair programma begint elke avond om 10 uur, "Slaapwandelen". Een programma met veel rustige muziek en gedichten van luisteraars, een item waar ontzettend veel reacties op komen.

De doelgroep van Super radio is moeilijk te omschrijven, maar men kan stellen van 18 tot 60 jaar. Het station is erg populair bij werkende mensen vanwege de uitgebalanceerde programma-formule met korte berichten, nuttige informatie en veel muziek. Verder zorgt Super radio er voor dat in winkels en andere gelegenheden in Amersfoort een programmaboekje ligt. Opvallend is dat het station veel aan staat in winkels, bedrijven en ... exact: supermarkten.

Menno Dekker.

"HÉÉÉ ! BOKSBEUGEL ! HÉÉÉ !"

FERRY DE GROOT EN DE TOEVALLIGE TV-CARRIÈRE VAN EEN RADIOMAKER.

Ferry de Groot (38) is al sinds jaren nauw betrokken bij het NOS-radioprogramma Langs de lijn. Zijn landelijke bekendheid heeft hij echter te danken aan de creatie Arie Boksbeugel. Interview met Ferry de Groot over Verona, radio maken, typetjes en de commercie. "Als ze met tonnen gaan smijten, wil ik best een telefoontje krijgen."

"Ik zit er niet mee om van de buis te verdwijnen".

Foto Kippa

Je hebt altijd achter de schermen gewerkt. Maar sinds een tijd alweer op de televisie als Arie Boksbeugel. Hoe bevalt het om op het scherm te zitten?

"Het opnemen van Verona is heel leuk. Ook vreselijk gezellig. Met Harrie Vermeegen en Henk Spaan. En de mensen er omheen. Camera, geluid, schmink, noem maar op."

Word je inmiddels voortdurend op straat aangeklampt?

"Valt mee. Ik draag normaal gesproken geen bril, oranje pak en ik heb geen koptelefoon op. Kijk, als iemand mij

herkent en over het vak wil praten, dan vind ik dat prima, dan trek ik daar zo een dag voor uit. Ik vind het minder prettig als ze me op de ijsbaan herkennen en naar me gaan roepen, zo van: Hééé, Boksbeugel, hééé !!!" Als het daar toe beperkt blijft, hoeft het van mij niet. Het doet me denken aan de tijd dat ik met André van Duin aan de Dik voor Mekaar Show werkte. Als we dan een beetje vast zaten, gingen we met zijn boot op de Kaagerplassen varen. Dan hoorde je alleen maar geroep: 'Hé, Ome Joop!' Als je dat dan vier keer hebt gehoord, denk je de vijfde keer: daar komt weer zo'n lul."

Deed je in de tijd van Radio Noordzee ook als stemmetjes in de Dik voor Mekaar Show?

"Nee, dat is pas echt gekomen toen de show in '74 naar de NCRV-radio overging. Toen ben ik me steeds meer met de inhoud gaan bemoeien. Bij Noordzee was ik eigenlijk alleen de technicus achter het programma. Ik ben overigens nooit achter de technicus-tafels gaan zitten omdat ik zo dolgraag technicus wilde worden. Ik deed dat alleen om een beetje in die radio-wereld binnen te komen."

Dat is dus gelukt. Je bent nauw verbonden met het NOS-radioprogramma Langs de lijn.

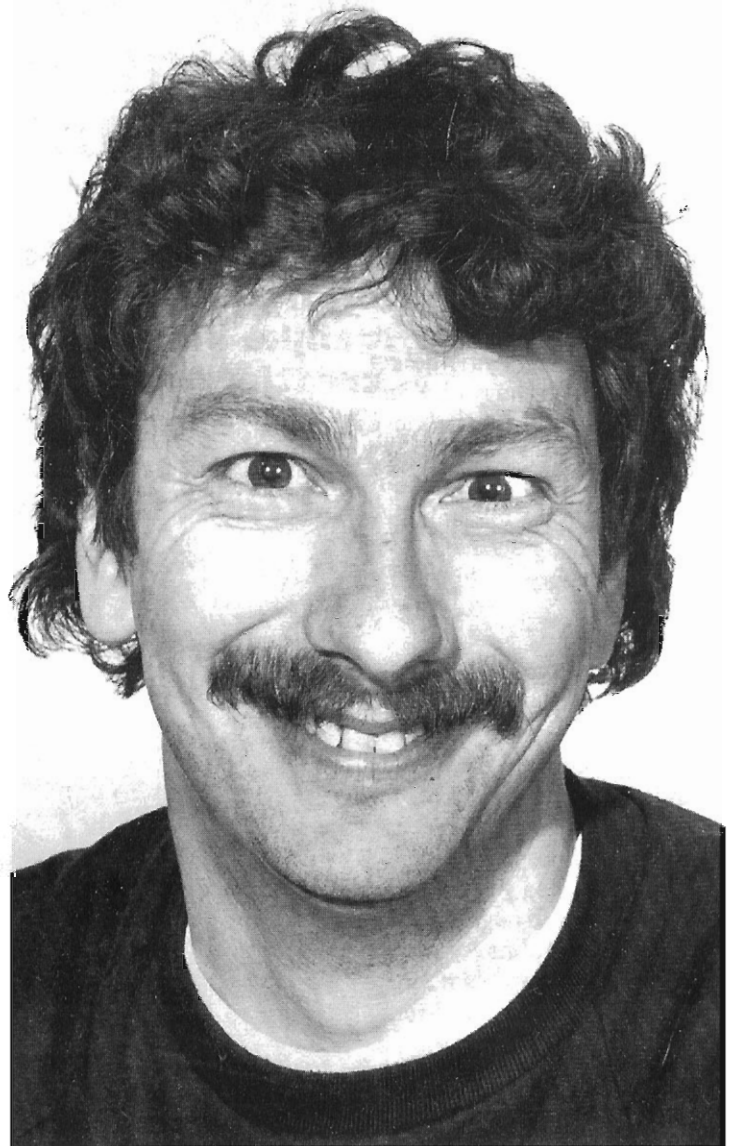
"Ik zit alweer vanaf '80 bij de NOS. Ik heb een hele lange naam bij Langs de lijn. Ik ben producer-regiseur en plaatsvervangend eindredacteur. Met dat programma ben ik zo'n drie dagen in de week bezig. Daarnaast heb ik tijd voor Verona en ik spreek filmpjes in voor de NCRV-televisie. Ik ben de Nederlandse stem van Goofy."

Hoe kom je eigenlijk aan de typetjes van Meneer De Groot en bijvoorbeeld Arie Boksbeugel?

"Dat gaat eigenlijk toevallig. Bij Noordzee ontstond Meneer De Groot omdat, tja... Ik heb een nogal droge manier van humor bedrijven en ik lijk nogal sloom uit de hoek te komen, net of het leven aan mij voorbij gaat. Dat is geen pose."

Zo ben je.

"Ja, zo is het altijd geweest. En zo ontstond Meneer De Groot, een beetje domme dromerige man. Alle types zijn echt toevallig ontstaan. Ome Joop ook. Mijn vader heeft min of meer model voor hem gestaan. Niet dat hij zoveel dronk, maar hij reageerde wel apart. Als ik tegen mijn vader zei: 'U wordt altijd zo kwaad' dan schreeuwde mijn vader: 'Wie wordt hier kwaad!' Dat heb ik eens tegen André van Duin gezegd, en die heeft daar toen een typetje van gemaakt. Hetzelfde geldt voor Harry Nak. In het orkest van André's revue zat een saxofonist die Harry Nak heette. Als bijvoorbeeld alle mensen van de revue in de bus zaten op weg naar een voorstelling, en iemand zei: 'Ik vind het ontzettend gezellig in de bus' dan zei die saxofonist: 'Nou, ontzettend? Het is gezellig'.

Het gezicht achter BOKSBEUGEL.

Foto Kippa

Goed. Nog één anekdote. Hoe ben je op televisie beland?

"Ik zat al heel lang in de redactie van de voorloper van Verona. Dat was Pisa, bij de VARA. We wilden toen een persiflage doen op het programma Sonja waarin die ontvluchte misdadiger Stanley H. zat. Daar deden ze toen bij Sonja heel geheimzinnig over, want hij zat op een geheim adres. Maar ze konden geen goeie figurant vinden en toen heeft Harrie Vermeegen ten einde raad gevraagd of ik het wilde doen. In die persiflage speelde ik 'Stanley Mes'. Vanaf dat moment hebben Harrie en Henk er op aangedrongen dat

ik op tv kwam. En als Arie Boksbeugel ben ik begonnen toen ze in Pisa de serie De Verpleegster hadden. Ik moest iemand van de ziekenomroep spelen. Dat kon ik wel, want ik heb heel vroeger voor de ziekenomroep Radio Lucas in Amsterdam gewerkt."

Naast het acteren in Verona doe je ook nog alle geluidseffecten.

"Ja, radio-techniek vind ik heel leuk. Het is ook heel handig om het functioneren ervan onder de knie te hebben. Ik doe namelijk veel radiowerk buiten de studio's. Een tijdje terug nog heb ik Youp van 't

Hek begeleid tijdens zijn theater-Elf Steden Tocht door Friesland. Voor de uitzending hadden we een vliegtuig nodig dat het signaal relayeerde. Daar komen een hoop dingen bij kijken die heel handig zijn om te weten. Ik weet dan wat er live vanaf locatie mogelijk is."

Nooit een radio-techniek opleiding gevolgd?

"Nee, het is zuiver praktijkervaring. Als je mij ook vraagt naar hele technische dingen die te maken hebben met uitgangsspanning ten opzichte van weet ik veel, dan weet ik dat niet. Ik weet alleen hoe het functioneert, hoe je het kunt gebruiken en wat je ergens voor nodig hebt."

Doe je aan carrière-planning?

"Niet echt. Ik was zo'n twintig jaar geleden al in vrije radio geïnteresseerd. Caroline, Free London. Dat pakte me. In Nederland was in die dagen geen ruk. Ik werkte in die dagen op kantoor bij het gemeente vervoerbedrijf in Amsterdam. Op een gegeven ogenblik tipte Joost den Draaijer me dat ik bij Noordzee moest solliciteren. Dat is de enige keer in mijn leven geweest dat ik echt een keus heb moeten maken. Ik heb mijn baan toen ook opgezegd."

Er zit weinig lijn in je loopbaan.

"Ja, ik doe verder nooit iets echt bewust."

Je bent dus ook niet het type dat heel zakelijk voor zichzelf een bv-tje opzet.

"Ook niet, nee. Dat brengt allemaal van die zorgen met zich mee. Dan wordt je een directeur van jezelf. Hoeft van mij niet."

Wat vinden de mensen in je omgeving van de combinatie Langs de lijn, het serieuze werk, en Verona, het lachwerk?

**NIET VAN DEZE WERELD!!
EIGENLIJK TE WAANZINNIG!!
en vooral KOM-KOMMERCIEEL!!**

DE NIEUWE:

DEMO '87
cassette

- * met nieuwe voorbeelden van gezongen en gesproken reclamespots.
- * fragmenten uit recente jinglepakketten
- * Voorbeelden van TREND-JINGLES zoals samplers, trickers en Grazy jingles
- * ook voorbeelden van SHOUTS, JOCKSINGS, whispers, voice-overs, promospots, fillers, inserts etc.

en als extra kado:

**30 GRATIS PROGRAMMA
EFFECTEN**

Bestel nu de democassette 1987 van:

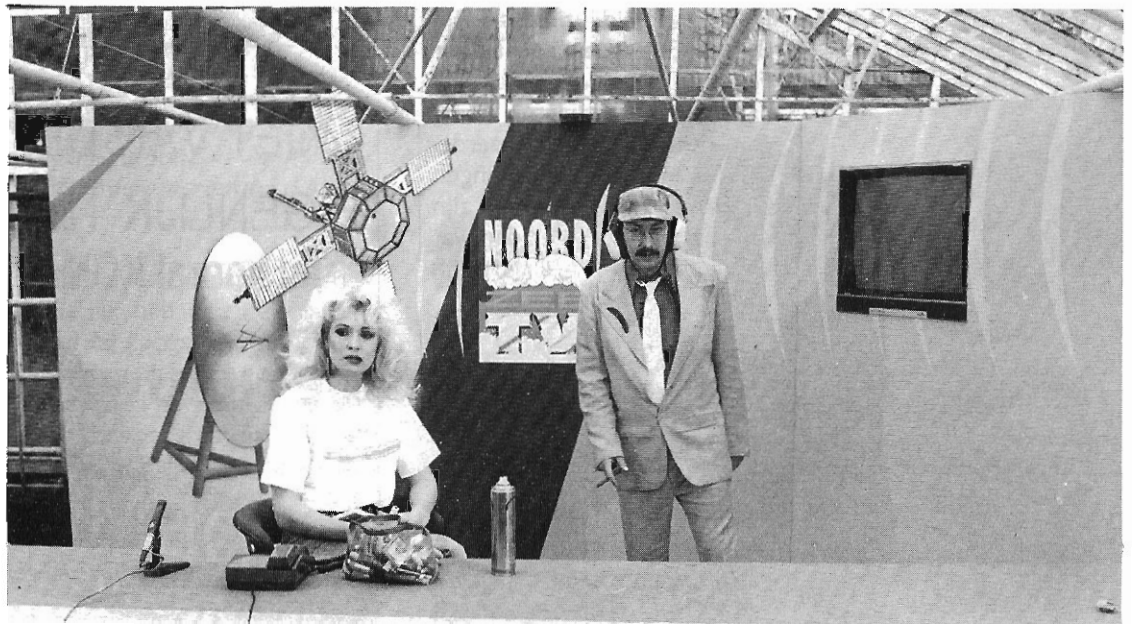
ZIAJA & DORST
van idee tot eindproduct

HOE BESTEL IK EEN DEMOCASSETTE?????????????

- * met 30 GRATIS programma-effecten
  - * in dolby/stereo superchroomdioxiide
  - * recente voorbeelden van spots en jingles
- STORT f 15,- OP POSTGIRO NR. 5567950 OF
STUUR f 15,- NAAR:

**ZIAJA & DORST, MIQUELSTRAAT 124^B
2522 KV DEN HAAG, TEL.: 070-999225**

Vertegenwoordiging in België: Intro music 011 - 254883

"Ik lijk nogal sloom uit de hoek te komen".

Foto Kippa

"Ik hoor daar weleens bepaalde opmerkingen over. Of dat nou voorkomt uit jalouzie of uit onbegrip van het vak, weet ik niet. Kijk, mijn werk is niet zo af te bakenen. Aan de ene kant Verona, aan de andere kant Langs de lijn. Maar wat ik bij Verona opsteek, kan ik op een andere manier weer bij de NOS gebruiken."

Ik denk dat veel mensen toch in hokjes denken. Helaas. Die zeggen: je doet of het één of het ander, het kan niet

"Dan moeten ze eens een week met mij meelopen. Maar ik begrijp wat je bedoelt. Ik herinner me nog levendig de discussies met Theo Koomen. Of hij nu een journalist was of een showman. Theo Reitsema bijvoorbeeld. Die zei dan: 'Een journalist kan toch geen quizje presenteren?' Ik zou niet weten waarom niet. Regisseur ik soms Langs de lijn minder goed omdat ik bij Verona een piraat speel?"

Bevalt het acteren op de buis zo goed dat je er nu wel wilt blijven?

"Ik weet het niet. Het is mijn ambitie. Als ze morgen een leuke grap vinden om Arie Boksbeugel van het scherm te krijgen, dan doe ik daar graag aan mee. Ik zit er niet mee om van de buis te verdwijnen. Want als je me zou vragen een keus te maken tussen popu-

lariteit op de tv en mijn werk bij Langs de lijn, kies ik echt voor het laatste. Het werk daar heeft meer dimensie en is gevarieerder. Verona is heel leuk om op te nemen en te monteren, maar er komen door Boksbeugel een hoop neveneffecten bij die mij eigenlijk weinig interesseren. Ik word zoveel gevraagd om op te treden in discotheken en om winkels te openen, of om reclamespotjes te doen. Ik doe het niet, want ik vind het zó oninteressant. Ik heb het indertijd bij Noordzee meegeemaakt. De drive-in shows. Het is zó oninteressant om voor een schreeuwende menigte onverstaanbare dingen in een microfoon te toeteren en plaatjes te draaien. Bovendien heb ik geen enkele affiniteit meer met de muziek die jonge mensen leuk vinden."

Je houdt van het ouwe werk.

"Ja, logisch. Dat krijg je als je langzamerhand een ouwe lul wordt. Ik volg de hitparade ook niet meer."

weet je wat nu op nummer één staat?

"Ik geloof iets met Walk like an Egyptian. Zoiets."

Maar de commerciële mogelijkheden van Arie Boksbeugel laat je dus liggen.

"Dan laat ik dus het geld liggen voor het openen van een winkel. Nou en? Ik zou me voortdurend aan dat soort werk ergeren. Ik zou denken: oh god, moet ik morgen daar en daar heen, gadverdamme. Maar ik kan dat ook zeggen omdat ik een redelijk salaris verdien."

Je ziet jezelf niet in een reclame-spot.

"Daar gaat het niet om. Zulke principes heb ik niet, dat ik het nooit zal doen om het een of ander. Als ze met tonnen gaan smijten, wil ik best een telefoontje krijgen. Maar ze gooien niet met tonnen, het gaat meestal om vrij kleine bedragen. En dan vind ik het niet interessant genoeg."

Stel, het sportmerk Nike wil Arie Boksbeugel een serie sportspullen in een tv-commercial laten aanprijzen.

Tja, weet je wat het is, ik krijg dan toch dingen naar mijn hoofd gegooid. Dat ik niet meer geloofwaardig ben. Dat soort dingen, weet je wel. Maar als Nike nou zo'n enorm bedrag biedt dat ik nooit meer hoeft te werken, dan doe ik het wel, omdat het geld dan al het gezeur compenseert. Dan heb ik tenminste één troost."

Edwin Kopper

In de NCRV-gids van enkele weken terug klaagt de voorzitter dat ze bij de NCRV schade lijden door de hoge luisterdichtheid van piraten. Vreemd om te lezen, aangezien ze toch zulke fantastische, kwalitatief verantwoorde en immens populaire programma's maken als 'Popsjop' en 'Tussenuur'.

●

Geruime tijd al gaat het gerucht dat DJ Frits Spits gaat stoppen met de avondspits. Dat wordt een moeilijke beslissing voor Jeroen van Inkel.

Wil je Spits eens in een andere rol horen, luister dan naar het programma 'het podium van de nederlandse lichte muziek'. Een werkelijk perfect programma.

●

MPM -bekend van MPM's infoshow- timmert nog steeds aan de weg. Naast de non-stop discomixen produceren ze onder andere specials gepresenteerd door Eddy Ouwens. Ze duren alle een uur. Voorradije

titels zijn: Rob de Nijs, Anita Meijer en Frank Boeijen. Voor meer info postbus 27145, 1002 AC Amsterdam.

●

Dat Maasstad geen DJ's meer heeft, blijkt grote onzin, zo meldt een luisteraar/lezer. Er schijnen grootse plannen te bestaan voor de terugkeer op de 95.5 Mhz. De reden dat er niets meer van Maasstad valt te vernemen, zijn financiële problemen. Helaas, dus.

●

Waps radio organiseert de komende tijd een nationale 'rap en human beatbox wedstrijd'. De finale zal plaats vinden in Paradiso op 12 juni. Meedoen is gratis. Aanmelden: 020-845333.

●

In Rotterdam zijn weer diverse stations uit de lucht gehaald. FRR, Amor, Action en Elbo hebben onder andere het loodje gelegd. In maart van dit jaar beginnen er ook exper-

imenten op de kabel in Rotterdam. Voorlopig is het -zowel op de kabel als in de lucht- zeer stil. Maar voor je het weet is dat weer veranderd..

●

Radio Benelux bestond, en wel in Warffum, Groningen. Op 17 januari werd het meedogenloos uit de vtije ether verwijderd. Hieruit blijkt maar weer dat er ook in het hoge noorden niet illegaal mag worden uitgezonden.

●

Dat er romantiek aan illegale radio vast kan zitten, alla! Maar een lezer uit Drente schrijft dat 'de geest van de rcd rondwaart en overal op loert.'. Je kan ook te ver doordraven in bepaalde zaken.

●

Decibel radio in Amsterdam heeft een oude activiteit opnieuw opgepikt: THE DECIBEL DANCE SHOW is door heel Nederland te boeken. Info via 020-184168.

Stichting Media Communicatie

Tel.: 020-62.11.41 (na 18.00 uur) - Postgiro: 4065700 - Bank: 63.44.95.216

Voorjaarsuitverkoop: "Het Radio Monique Album"

l.p. + gratis single + ansichtkaart voor slechts f 16,--!

BOEKEN

1. **Het lokale radioboek**, geschreven door A.J. Beirens, bekend van o.a. Radio Noordzee. In 299 pagina's leert Beirens je alles over het medium radio, hoe je een station moet opzetten, hoe je moet presenteren, etc. Incl. verzendkosten . . . . . f 30,--
2. **Historie van Radio Noordzee**. Alweer een meesterwerk van Hans Knot. 2e druk alweer. Boordevol foto's, toch maar . . . . . f 22,50
3. **Nieuw Caroline fotoboek**, bijzonder mooi gedrukt . . . . . f 15,--
4. **Offshore Radio** van Gerry Bishop. **Het** fotoboek over de zeezenders vanaf 1957 tot eind zeventiger jaren . . . . . f 35,--
5. **Zeezenders 86**, een kompakte vertelling over de hoogtepunten en dieptepunten van het zeegebeuren in 1986. Incl. de ontwikkelingen bij Laser. Door moeilijkheden bij de uitgever wordt dit boekje nu pas verzonden aan de bestellers . . . . . f 8,25

CASSETTES

- Nieuw verschenen: SMC Audio Mag deel II. Periode okt., nov., dec. 1986. Waaronder programma vanaf een trillend schip, stormschade, Monique 2 jaar, Kerst en oudjaar . . . . . f 11,--
- SMC Audio Mag deel I2**. De terugkeer van Laser . . . . . f 12,50
- Deel II en I2 samen . . . . . f 20,--

VIDEOFILMS

1. **Pirate Memories**. Een 65 minuten durende film over alle zeezenders voor de Ned. kust uit de zeventiger jaren. Op Beta of VHS . . . . . f 85,--
2. **Caroline, Monique en Laser**. Leverbaar op Beta of VHS . . . . . f 45,--

T-shirts Monique, de allernieuwste, f 22,50 **Sweatshirts Monique**, de allernieuwste, f 39,50

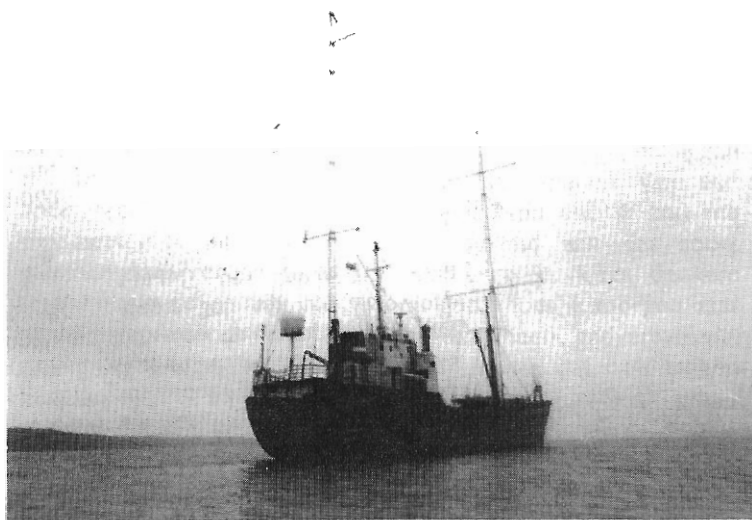
Tussen wal en schip door John Wendale

MV Nannell te huur. Wie?

Vergaat het Laser sinds januari niet echt best, met de Nannell lijkt het al niet anders te gaan. Diverse problemen verhinderen 'hét radioprojekt van de jaren tachtig'. Vooralsnog lijkt een nieuwe zender vanaf de Noordzee een utopie. Daarover, en over meer nieuws op het gebied van zeezenders, bericht John Wendale.

De eigenaren van de Nannell, het bijna gereed zijnde zendschip dat in Spanje op betere tijden ligt te wachten, hebben zich sinds kort ontdaan van alle randfiguren en geldverslindende freaks die dachten 'het radioprojekt van de jaren tachtig' te kunnen opzetten. De Nannell ligt nu – bijna klaar maar zonder FM-zender – te wachten op een ieder met meer geld dan hersens. Volgens de laatste berichten doen de eigenaren op het ogenblik nog een poging om het schip te exploiteren: zij proberen in Amerika Al Ham te bereiken. Al is de directeur van "Music of your life", een syndication dat aan een paar honderd stations in de states complete 24-uurs programma's levert met daarin hits uit de eind dertig tot eind zestiger jaren. Dit project draait trouwens met succes.

In 1981 was Al reeds in onderhandeling geweest met 'salesmanager' Vincent Monsey van Radio Caroline om met zijn format een tweede station te vormen op de Ross. Al Ham haakte echter af toen hij merkte dat oprichter James Ryan bij Caroline voor de financiën zorgde. Ondanks dit avontuur in '81 bleef Al belangstelling houden om zijn Format in Europa te verkopen. Nu is het dan de beurt aan de eigenaren van de Nannell om hem te overtuigen van de mogelijkheden van hun schip. Ik geef ze weinig kans.

The communicator

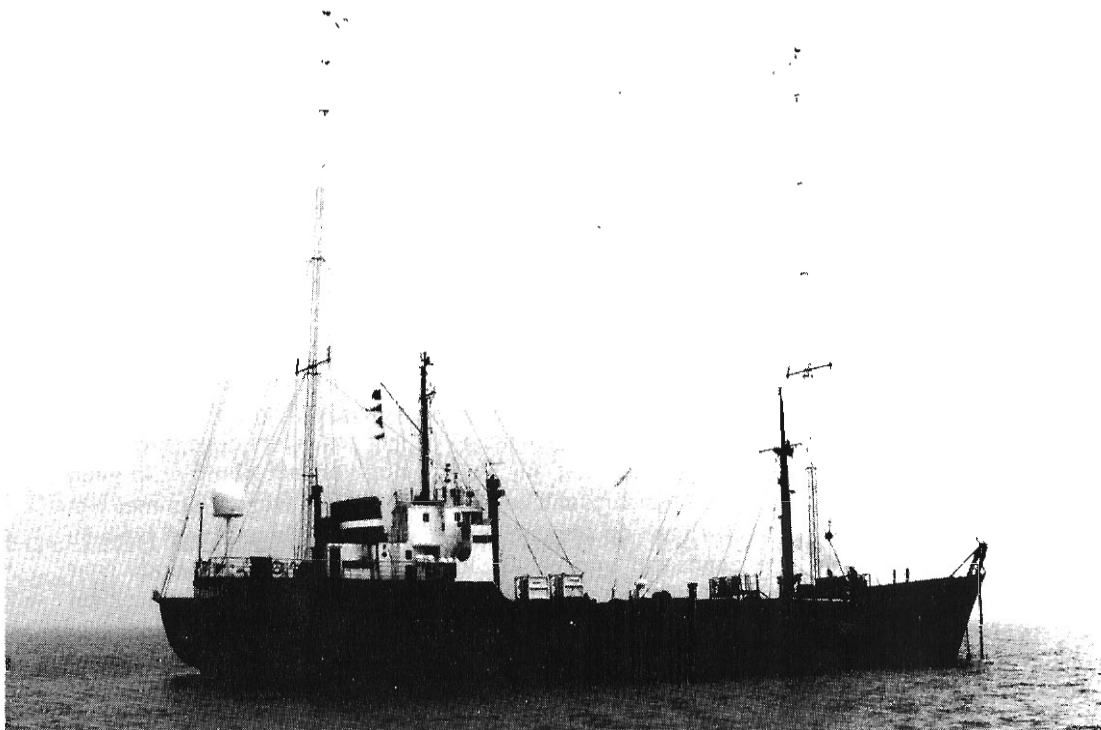
Laser

Laser is er weer. Inderdaad. Vraag echter niet hoe. Toen er op de 576 voor het eerst werd getest, werd er geroepen dat het station 'Bigger and better than ever before' zou worden. Helaas blijkt dat tot nu toe nog niet bepaald te kloppen. Nadat de masten in het begin van januari op het dek vielen, lijkt het er op dat het project zich schaarft in de eindeloze reeks pech-voorvallen die zich sinds 1983 hebben voorgedaan. Hoewel het bijna niet valt te ontkennen dat de man achter Laser Chris Carey is (in zijn Caroline-periode 'Spangles Maldoon'), lijkt de stijl van opereren er in het geheel niet op. Al geruime tijd namelijk is Laser Hot Hits te ontvangen alsof de zender wordt gevoed met een 10-volts batterij. Met

twee deejays aan boord (Jessie Brandon en D.L. Bogart) die van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat de gaatjes vullen, probeert het station zich staande te houden.

Ontvangst

Wie geluk heeft én in het westen van Nederland woont kan Laser tussen negen uur in de ochtend en vier uur in de middag redelijk ontvangen. Daarvoor en daarna boren zich op dezelfde frequentie Westduitse stations dwars door de Hot Hits heen. De noodantenne aan de scheepsmast en de kleine hoeveelheid achtermast geven zo'n laag vermogen af dat menig Brits lokaal ILR station helder doorkomt. Ondanks alle inspanningen van Britse en Nederlandse technici gebeurt er bitter weinig. Het

The communicator

wachten is dus op: goede zendmasten, goede deejays (die er aanvankelijk waren) én een goede generator.

England

Wie op 15 januari naar 'Media Network' luisterde, het media-programma van Jonathan Marks op radio Nederland, hoorde daar John England. Deze wist te melden dat 'Radio Waves Inc' in Texas, het reclame-aquisitiebureau van Laser, slechts een 'one-mans band' was. Het schijnt dat ergens op een flatje de Engelsman Paul Barwell 'R.W.I.' zat te spelen. Voordat John England dit als negatief aanmerkt lijkt het verstandiger als hij eerst zelf eens met een goed project aankomt. Kritiek op anderen is immers zeer gemakkelijk. Maar ondanks het feit dat hij het constant doet voorkomen alsof hij een hele organisatie achter zich heeft staan en altijd „we” zegt als hij „ik” bedoelt, geldt voor hem ook de term 'one-mans band'.

Aan boord van de Communicator lijkt men niet bepaald gemotiveerd. Een voorbeeld hiervan is de matte platenkeuze – dit in tegenstelling tot het briljante repertoire dat tijdens de testuitzendingen werd uitgezonden. Wellicht wordt het allemaal weer beter als het signaal weer op sterkte is en alle deejays weer aan boord

zijn. Bij een complete bezetting betekent dit: Brenda Lee (Jessie Brandon), Casey Brandon, Paul Dean (May), Johnny Rock 'n Roll Anthony, DL Bogaert en Andrew Turner, nieuws. Verder worden nog namen genoemd van Chuck Canon, John Leaf en Ric Harris. Op de zondagen is Davie Lee Stone te horen "via satellite" (op tape dus). Verder is de 'American top 40' van Westwood one weer te verwachten, gepresenteerd door Scott Shannon.

Wolfe

Inmiddels is bekend geworden dat de aanvraag voor een werkvergunning voor Charley Wolfe door de Britse regering negatief is gehonoreerd. Wolfe had aanvankelijk plannen om voor radio Mercury en BBC One te gaan werken. Op die manier zou hij zowel voor de BBC als voor de ILR veel luisteraars aantrekken. Charley zou nu best wel eens terug kunnen keren naar Laser. Mocht dit gebeuren dan zal Laser ongetwijfeld weer ontzettend populair worden. Door middel van het weigeren van een werkvergunning hebben de autoriteiten daar dan zelf de hand in gehad.

Vijf sterren

Hoe het ook zij, sinds 22 januari is Laser Hot Hits five seven six er weer, met het streven

straks met ongeveer 20 KW te gaan uitzenden. De – inmiddels tweede! – officiële start op 2 februari was maar een povere. Met een vermogen schommelend tussen de 2 en 7 KW kwam het geluid van Brenda Lee binnen op de radio's opgesteld in de Noordzeekustgebieden.

Mike Barrington, de zender-technicus, was even aan land geweest en had zijn hart gelucht. Hij had zwaar de pest in dat de nieuwe zendmasten er niet waren en dat er teveel geld aan teveel verkeerde dingen werd uitgegeven. "Het eten aan boord is als bij een vijf-sterren restaurant, maar het geld kan beter aan een nieuwe generator worden besteed", sprak hij teleurgesteld.

Het feit dat de masten naar beneden kwamen noemt Mike een giller. De tuikabels waarmee de masten overeind werden gehouden leken van staal maar waren dat niet. De kern bestond namelijk uit touw; slechts de buitenmantel was van staal. Toen er bij overbelasting van de antenne vonkenregens ontstonden (bekend verschijnsel bij Laser) schroefden de kernen van de kabels door en stortte de hele stel-lage op het dek. Dat moment was tot nu toe het enige ogenblik dat Laser echt 'HOT' was.

Paul Alexander Rusling laat weer van zich horen

Zoals beloofd volgt hier meer nieuws over de bokkesprongen van "young Paul", oftewel Paul Alexander Rusling. Vorige maand kon je lezen dat Rusling contact had gezocht met de eigenaar van de Magda Maria, Ben Bode. Rusling vertelde hem twee Amerikaanse financiers te hebben en hij kon meteen al een aanzienlijke aanbataling doen op het voormalige zendschip waarop Radio Paradijs, Radio Monique en nog een derde (Engels) station ooit de ether in hadden moeten gaan. Rusling beloofde Ben dat hij terug zou bellen voor een afspraak.

En dan, . . . op 9 januari om half zeven in de ochtend werd Ben uit zijn bed gebeld door Paul. Deze wilde Ben diezelfde dag om drie uur in Amsterdam ontmoeten om dan gezamenlijk met twee Amerikaanse financiers het schip te bezoeken en nader zaken te doen.

Echter: al dagen voor Paul's telefoontje werd Ben suf gebeld door een paar Amerikanen die met Rusling in zee waren gegaan. Allerlei detailvragen over het schip werden steeds opnieuw gesteld. Vragen waarop Bode nauwelijks antwoord had gegeven. Rusling zei dat hij in het hotel

Krasnapolski logeerde in kamer 331. En mocht Ben verhinderd zijn dan kon hij hem bereiken op telefoonnummer 32.8.33. Aangezien het zo vroeg was had Ben geen acht geslagen op het vijf-cijferige nummer. Maar ok al had Rusling zes cijfers opgegeven, dan nog kon het nummer in geen velden of wegen iets met het Krasnapolski te maken hebben. Vlak voor dat Ben Bode naar Amsterdam wilde vertrekken ging echter de telefoon. Aan de lijn was Martin Cooper. Een bekende naam als het gaat om de zeezender-bokkesprongen van Rusling. Cooper was namelijk met zijn eenmans-firma Transcom ook betrokken bij de uitrusting van de Communicator in 1983; toen nog onder de bezielende leiding van Young Paul in Miami.

In het gesprek had Martin zich een bazig toontje aangemeten. „Sorry”, zei hij al in het begin van het gesprek, „maar Paul Rusling is vanochtend al naar het schip gaan kijken.” Ben baalde hiervan maar besloot toch naar de entreporthaven te gaan. Daar aangekomen bleef hij van verbazing aan de grond genageld staan. Over de naam „Magda Maria” was een groot stuk papier geplakt met daarop

in grote letters: „**this ship will be called the Morning Star**”.

Na de douane flink toegesproken te hebben over het feit dat zij zomaar een paar vreemden op het schip toegelaten hadden, en dat dat niet de eerste keer was, rukte Ben Bode het papier van het verwaarloosde zendschip. Later werd hem door een van de mensen op de kade verteld dat Rusling, een Amerikaan en een Hollander met de naam Kooyman of Kooistra zich voor persmensen hadden uitgegeven en op die manier toegang tot het schip gekregen hadden. Maar het hele verhaal blijkt nog sterker te worden: Rusling en consorten hadden video opnamen van het schip staan maken nadat zij de tekst opgeplakt hadden. En dat kan maar een ding betekenen. Op die wijze probeert Rusling financiers en adverteerders te bezwendelen en hen geld uit de zak te praten met behulp van videobeelden, genomen op een schip dat hem niet eens toebehoort.

Sinds de negende januari heeft Rusling niets meer van zich laten horen. En het lijkt mij beter voor Young Paul dat hij dit ook niet meer doet.

Caroline investeerders willen meer power op de 558

Al sinds de zomer wordt er aan boord van de Ross gewerkt om het signaal van de 558 sterker te maken. Zowel aan de zender als aan de zendmast werd er driftig gesleuteld. O.a. door dubbele "feeder cables" voor de antenne te gebruiken en door toepassing van een optomod is Caroline wat sterker geworden, maar het is nog steeds niet sensationeel. De Canadese investeerders zijn

kennelijk ook nog steeds niet tevreden en willen een nog sterker signaal voor radio Caroline. Er bestaan dan ook plannen om voor 558 een 50 KW zender neer te zetten. Niet nieuw natuurlijk, maar tweedehands. Iets dat leverancier Dick Witkovsky van Besci Int. uit Dallas zeer zal plezieren.

Op de 963 verandert voorlopig maar weinig. Monique

kabbelt rustig verder en 's avonds hebben de geestelijken het hoogste woord. Bijna hadden de dominees een Finse achtergrond gekregen, maar radio Finland heeft de beslissing om met 600 KW op de 963 te gaan uitzenden voorlopig uitgesteld. Inmiddels is er voor Mike Barrington die naar Laser verhuisde, een vervanger gevonden. Zijn naam: (hoe bedenk je het) Mike Watt.

„We zijn 24 uur per dag met een uitdaging bezig”

Door heel België zenden lokale commerciële radiostations vaak 24 uur per dag uit. Zij worden met rust gelaten door de overheid, en halen scheppen geld binnen. Vergeleken met België is men in Nederland 'achterlijk' bezig en 'de Belgische situatie moet zo snel mogelijk in Nederland bereikt worden'. Nòg een veelgehoorde klacht: 'In België kan het wél. Maar is dat wel zo? Hoe is dat in België nu precies geregeld,- is het nu legaal of illegaal? Een gesprek met Bob Mertens van radio Antigoon in Antwerpen.' „Het is een zootje, het slaat nergens op”.

„De naam Antigoon? Welnu, die komt van een legende volgens welke er vroeger een reus stond over de Schelde. Die reus heette Antigoon. Alle schepen die passeerden moesten aan hem tol betalen. Tot er op een dag een klein mannetje kwam, Brabo ofzo, en die hakte de hand van de reus af waarna hij de hand ver weg wierp. „Handwerpen”, daar schijnt de naam Antwerpen vandaan te komen. En uit die legende hebben wij de naam van de reus gekozen voor ons radiostation”.

Bob Mertens (25) doet onder andere de public relations voor radio Antigoon. Dit naast een eigen programma, een paar keer per dag het nieuws lezen en het spelen van opname-technicus.

„Het is allemaal begonnen op school. Daar raakte ik gefascineerd door alles wat uitzendt. Dan ga je in het begin de politiebans afluisteren en een beetje met Morse in de slag. Proberen te vertalen enzo, iets wat toch nooit lukt. Maar op den duur gaat het toch frustreren dat je niets terug kunt zeggen. Op dat moment kwam CB (27 mc) op in België. He-las verzandde dat al heel snel, zoals ze in Nederland zeggen,

Geen radiostation zonder telefoon-team.

in 'geouwehoer'. Daarom heb ik een klein stationnetje opgericht, en dan ga je steeds verder. Stickers laten drukken, en steeds meer uren uitzenden. In die tijd liep ik een platenzaak in Antwerpen binnen en daar stond Piet Keijzer, die legde daar net lijstjes op de toonbank. Ik had dat al eens opge-raapt. 'Radio Antigoon, binnenkort te beluisteren in Antwerpen', stond er op. En zo raakte ik met hem in contact. Als dat toen niet was gebeurd had ik hier nooit gezeten.”

Burengerucht

„Zo'n zes jaar geleden is radio Antigoon begonnen als illegaal radiostation. Vanzelfsprekend niet onder ideale omstandigheden. We zaten in een heel oude buurt op de bovenste verdieping tussen de Turken en Marokkanen - niet dat ik daar iets tegen heb, maar het waren gewoon hele oude huizen. Zeer gehorig enzo. We hadden een keer een feestje met heel veel volk over de vloer en toen heeft de benedenbuurman geklaagd over

burengerucht. De agenten die daarop reageerden zagen toen ze binnenkwamen een studio en al die mensen, dus die dachten dat ze iets heel groots te pakken hadden. Mi Amigo ofzo, daar hadden ze dan wel eens van gehoord. Onmiddellijk werd de anti-terreur brigade erbij gehaald en alle aanwezigen werden met handboeien om afgevoerd. Dat gebeurde in een tijd dat Antigoon nog niet eens zo populair was.”

en je krijgt je voorlopige vergunning en een frequentie toegewezen tussen de 104 en de 108 Mhz.

Dat is al voor een heleboel grote stations rond. De RTT (Belgische PTT) is daar aan de deur geweest en die hebben alles gekeurd. Ze kijken dan hoe hoog de mast staat, hoeveel antennes er in hangen, dat soort dingen. In heel veel gemeenten heeft dat inmiddels plaatsgevonden, maar hier in

gewoon uit op onze frequentie van zes jaar geleden. 24 uur per dag en commercieel.”

Dat mag?

„Dat doen we gewoon. Er is geen beletsel meer; er zijn geen inbeslagnames meer. In het ergste geval stoor je een van de luchthavens hier vlakbij. Gebeurt dat, dan bellen ze even op. Maar ze verwittigen je altijd van te voren. Als het dan nog niet snel verholpen is, dan

... Voor uitzenden is geen beletsel meer ...”

Kun je in het kort de situatie in België uiteenzetten?

„Wel, het is nog steeds verward. Gedurende een bepaalde periode is het mogelijk geweest om een voorlopige vergunning te krijgen. Ik heb er nog steeds spijt van dat ik dat toen niet heb gedaan. Het is een zootje, het slaat nergens op. Je richt een VZW op, dat is een vereniging zonder winstoogmerk, en je gaat naar een notaris. Verder verschijn je in het Staatsblad. Dat kost je dus tweemaal niks. Die notaris vindt voor jou een doel, 'het bevorderen van de integratie van buitenlanders in de ruimste zin van het woord' of zoiets

Antwerpen niet. Ze hebben er hier grote problemen mee. Er zijn hier namelijk zo'n 40 vergunningen uitgedeeld. Dat houdt in dat het ten eerste uitgesplitst moet worden per frequentie. Met vier stations op een frequentie ofzo. En het bereik van bepaalde zenders mag elkaar weer niet overlappen, dat soort dingen. Een gigantische puzzel is het.

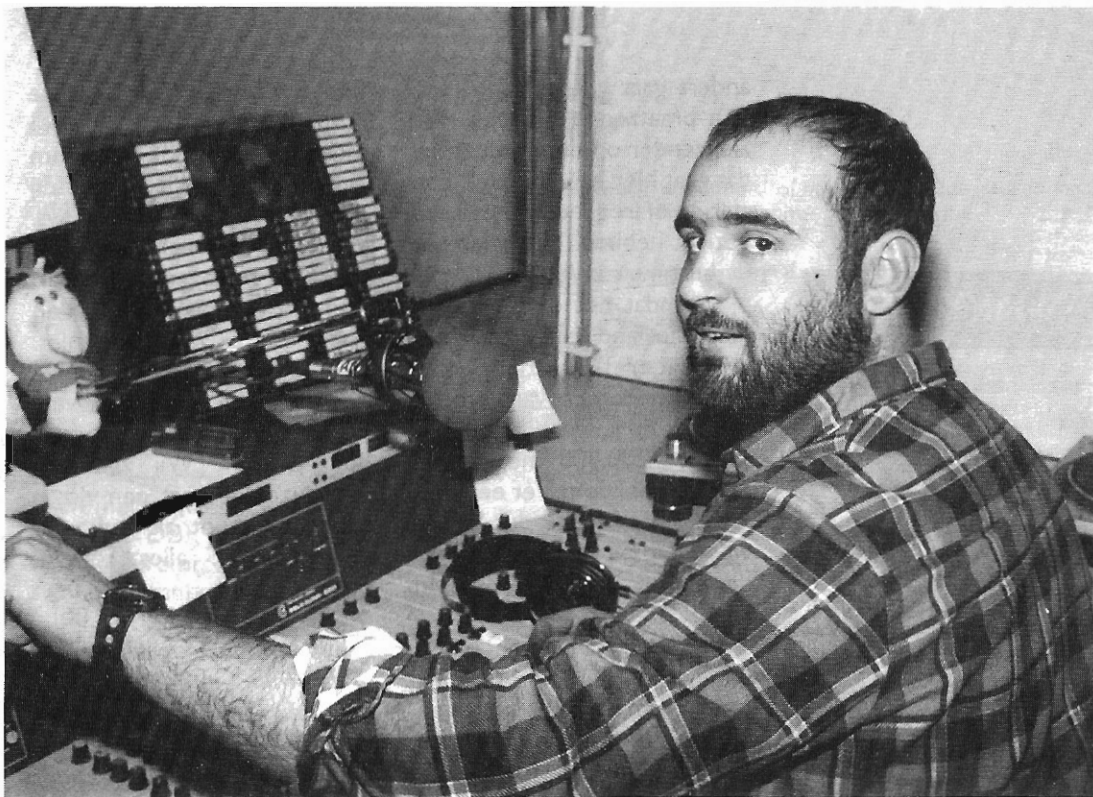
Antigoon heeft een voorlopige vergunning nu, maar de preciese frequentie ontbreekt nog. Als het goed is gaan we die frequentie straks delen met drie andere stations waar we toevallig hele goede banden mee hebben. Tot die tijd zenden we

komen ze in het uiterste geval je zender weghalen. Maar de apparatuur meenemen, dat is het laatste jaar al niet meer gebeurt.”

Je zei dat je spijt had dat jezelf geen vergunning hebt aangevraagd. Je wilde een station voor jezelf beginnen?

„Nee, nee absoluut niet. Sinds het namelijk niet meer mogelijk is om een vergunning aan te vragen is er een levendige handel ontstaan in vergunningen. En dat gaat uiteraard volgens het marktprincipe van vraag en aanbod. Zeer recentelijk is er – in Nederlandse gulden – nog tussen de 75.000

... Ze moeten de Antigoon-mentaliteit bezitten ..."

en 100.000 gulden voor een vergunning betaald. Dus nu houder zijn van zo'n vergunning is best aantrekkelijk."

Format

„Wij zenden uit voor een doelgroep tussen de 0 en 77 jaar, en die van 78 mag best meeluisteren. Ons format is: een hit, een gouwe ouwe, een hit, een nieuwe plaat, en dan weer van vooraf aan. Verder hebben wij geen enkel speciaal programma. Alleen 's middags hebben we een telefoonspelletje, maar dat komt omdat we die zendtijd hebben verkocht aan een adverteerder. Dat spelletje heet 'Bel en win', en daar kunnen mensen baar geld winnen. Maar als we dat niet verkocht hadden dan zouden we dat nooit doen, zo'n spelletje.

Onze medewerkers werden tot voor drie maanden geleden niet betaald, maar nu krijgen ze 200 francs per uur. Dat is ongeveer een tientje in Nederlands geld. De meeste programma's duren trouwens ook maar een uur. Onze medewerkers zijn zo gemiddeld 23 jaar. In totaal hebben we 22 medewerkers, die van de 24 uur er 21 live invullen. We

zitten hier eigenlijk zwaar onderbemand, we proberen met zo weinig mogelijk mensen zoveel mogelijk te doen. Op die manier wordt je niet oud, maar het is wel het leukste. Op het ogenblik zijn we de grootste, en dat willen we blijven. In feite komt het er op neer dat we 24 uur per dag met een uitdaging bezig zijn."

Het moet toch niet moeilijk zijn om aan nieuwe mensen te komen.

„Is het ook niet. Ze staan in rijen te wachten, maar – en dat is één – ze moeten wel goed genoeg zijn. Ten tweede moeten ze ook de Antigoon-mentaliteit bezitten. Dat betekent dat als je bij Antigoon draait, je ook voor Antigoon leeft. Dan is er geen twijfel over of Antigoon nu goed is of niet – daar zijn geen bedenkingen over."

Zelfkritiek is toch iets heel moois?

„Zelfkritiek is prima, maar naar buiten toe moet dat niet blijken. Het moet enthousiasme uitstralen. Kijk vroeger was er ... ach ja, het is nu écht een bedrijf, een firma."

Qua reclame-omzet.

„Ja. We hangen af van een nationale firma, de Vlaamse Uitgeversmaatschappij. Die hebben een afdeling die Optimedia heet, en die verkopen alle nationale reclame. Bier, auto's dat doort dingen. Lokale reclame verkoopt christine, die werkt hier net als ik free-lance. Je mag gerust stellen dat dat in de miljoenen loopt. Francs dan hè."

Leuk.

„Laten we zeggen dat het voor onze baas een lucratieve bezigheid zou zijn, ware het niet dat we nu nog zitten met die inbeslagnames uit het verleden. De investeringen nu zijn zo groot, en je móet ze doen. Ik bedoel, een computer, daar kun je niet buiten. Dus alle winst die nu wordt gemaakt, wordt onmiddellijk weer geïnvesteerd. Die put van vroeger is nog altijd niet gedempt."

Als die omzet nu goed is sta je natuurlijk niet te springen om straks een frequentie te gaan delen.

Ik zei al, we hebben hele goede banden met die andere stations. die zijn van ons. Dat samenklitten doet iedereen,

anders gaat het gewoon niet. Een praatzender en een muziekzender op een frequentie, dat gaat hier gewoon niet. Een station of frequentie moet een gezicht hebben. Misschien dat de luisteraar in Nederland dat pikt omdat het daar nu eenmaal niet anders is, maar hier gaat dat niet. De radio staat hier bij iedereen vastgeroest. Volgens de luistercijfers bereiken we 200.000 mensen. In Antwerpen wonen er een miljoen. Niet slecht dus als je weet dat er nog diverse anderen zijn, zoals bijvoorbeeld de BRT."

„In eerste instantie zonden wij uit met de officiële 100 watt. Maar de mast komt ongeveer 100 meter boven de grond, dus dat vond men wat teveel van het goede. Ze hebben toen ons zendvermogen teruggedraaid naar 34 watt. We zijn op dezelfde hoogte gebleven, maar nu met 16 dipolen. En dat gaat prima. Overal in Antwerpen zijn we goed te ontvangen."

In Taveerne „Den Bierstal” kent het meisje achter de tap Antigoon. Ze draaien volgens haar teveel reclame, en op de vraag naar het meest beluisterde radiostation antwoordt ze “Radio Express”.

Bob Mertens: „Concurrentie van Express? Nee. Die zijn veel meer als de BRT of Hilversum 2, echt een familiezender. Zij doen ook veel meer aan nieuws. Wij niet. Als er een vliegtuig is neergestort zeggen wij waar, wanneer en hoeveel doden en gewonden er zijn. Meer niet. Daar hebben ze het beste nieuws, die doen dat veel beter. Wij hebben daar geen budget voor. Wij zijn een muziekzender met een vlotte babbel. Je kunt als radio nu eenmaal niet alles tegelijk doen."

Radio Antigoon is gevestigd in een middelgroot kantorencomplex van negen verdiepingen. Op de zesde verdieping is de studio gevestigd, terwijl op de negende de kantoren zijn en een montage studio. De montage-studio staat los van het radiostation, dat wil zeggen: het is een aparte firma.

„Dat klopt. De montage-studio, „DEMO”, verkoopt de reclame. Verder maken we hier producties, iedereen die wil kan hier terecht. Maar we adverteren er niet mee, we hebben het al druk zat. Hoofdzakelijk doen we dingen voor Antigoon. En hoewel ik hier

wel de faciliteiten heb – we hebben hier zestien sporen – waag ik me niet aan gezongen jingles. Ons pakket, het derde inmiddels, komt van Top Format. Want dat soort dingen luistert heel nauw."

Antigoon is een stichting, „DEMO” is een firma die de zendtijd verkoopt. De firma maakt dus de winst, en Antigoon als ‘vereniging zonder winstoogmerk’ verdient niets. „Dat zeg jij, dat zijn jouw woorden.”

Maar dat is dus zo „Uiteraard.”

Jeroen van Baaren

16 sporen studio „DEMO”

ADVERTENTIES

Vermelding in deze rubriek kost f 35,-. Dit bedrag kunt u contant of via een cheque sturen naar: FRM, Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam. Zet duidelijk in de linker bovenhoek „Advertentie”.

AANGEBODEN

60/70 Watt FM-ZENDER, zeer stabiel en storingsvrij, compl. met Bremi 10 Amp. voeding, stereocoder, Watt/SWR meter, Ross Revange di-pool (+ 3 DB), f 1250,-. Voedingen: Bremi 13,8 V, 5 A f 50,-. Mennix 12,67 V 10 A f 100,-. 1/3 Watt FM stuurzender, f 125,-. Alles evt. werkend te zien. 020 - 111524 (Michel).

CASSETTES OP MAAT!

- Iedere gewenste lengte leverbaar (chrom & metal: tot C 94; ferro tot C 123)
- Onbespeeld of real-time op Nakamichi recorders gedupliceerd
- Digitale of analoge masters, alle spoor formaten, snelheden en ruisonderdrukkings systemen
- Cassettes geladen met een snelle kwaliteit ferro, chrom of metaltape
- Chromdioxide cassettes C 10 zonder aanloopstrook (instant-start)
- Lage prijzen en snelle levering
- Diverse cassettebehuizingen van zeer hoge kwaliteit: van onze standaardcassette, via de transparante, de reel-to-reel naar de supercassette
- Cassettelabels in 6 kleuren, zelfklevend, bedrukt of onbedrukt, kleine aantallen

len kunnen met onze tekstverwerker worden geprint, ook cassettelabels op A4 vellen en priefed stroken

- Inlaycards in 2 formaten en 6 kleuren, onbedrukt of bedrukt, van zwart/wit tot full colour
- Cassetteboxes in 2 uitvoeringen zwart/transparant en geheel transparant
- Onze prijslijst ligt voor u klaar!

Zuidendijk 327 3317 NR Dordrecht
Holland Telefoon 078-184422*

THE CASSETTE PEOPLE

Te koop: FM-ZENDER, 30 W (Bly) + 5 onderdelenprinten, f 475,-. 17.00-18.00 uur tel. 08383-7393.

Een nieuw geluid, een eigen geluid: **Muziekstudio PAUL DE RIDDER** maakt prima JINGLES en COMMERCIALS. Bel. 02208-96195 of maak f 7,50 over op postgiro 1341812 o.v.v. demo-cassette.

GRATIS

Het scheme van een uitmuntend anti-storingsfilter, als u nu het unieke FM-zenderschema-boek bestelt. Met daarin 33 glasheldere FM-schema's tot 1,25 kW plus als extra drie M.G. Bestel het boekje voor f 15,- bij: D.C.T., Postbus 209, 1250 AE Laren N.H., Postgiro 5572382.

Gratis van B & M Producties

Dat we jingles en commercials maken, dat wist je. Maar hoe we dat doen, tegen welke prijzen, en wat wij voor jou kunnen doen, dat weet je misschien nog niet. Bel

020 - 65.85.51

en we houden je gratis en geheel vrijblijvend elke twee maanden op de hoogte door middel van onze Nieuwsbrief. Bel snel, dan lees je hoe we klinken!

B & M Producties

Nieuwsbrief

Ter kennismaking: B&M Producties

Met deze nieuwsbrief willen wij u kennis laten maken met ons bedrijf. Wij zijn een kleine onderneming met een groot aantal medewerkers die allemaal met plezier aan het werk zijn.

GELUKKIG

Wij hebben een aantal leuke prijzen gewonnen. Het gaat om een aantal mooie vazen en een aantal mooie schilderijen. Deze prijzen worden nu verdeeld onder de lezers van deze nieuwsbrief.

MINI-BUSSE PARKER VERGIST

Wij hebben een prachtige mini-bus gewonnen. Deze bus is nu te koop voor een zeer lage prijs. Het is een zeer praktische bus die geschikt is voor zowel particuliere als commerciële doeleinden.

TER KENNISMAKING

Wij hebben een aantal leuke prijzen gewonnen. Het gaat om een aantal mooie vazen en een aantal mooie schilderijen. Deze prijzen worden nu verdeeld onder de lezers van deze nieuwsbrief.

Gratis een jinglecassette!

Wij hebben een aantal leuke prijzen gewonnen. Het gaat om een aantal mooie vazen en een aantal mooie schilderijen. Deze prijzen worden nu verdeeld onder de lezers van deze nieuwsbrief.

Ligt het grote geld voor 't oprapen?

Hoewel muziek vanaf een dobberende boot in 1987 definitief geweest lijkt gaat alles tegenwoordig door de lucht (satelliet) of onder de grond (kabel). In verband hiermee werkt de PTT inmiddels met man en macht (en dat wil wat zeggen!) aan de vernieuwing van de diverse kabelnetten terwijl een goed werkende schotel voor satelliet-ontvangst bijna net zo gewoon wordt als de magnetron van de buurvrouw.

Na de werkzaamheden van de PTT moet een koppeling van de diverse kabelnetten in Nederland mogelijk worden. Eigenlijk kon dit al; met het Firato-experiment van vorig jaar nog vers in het geheugen konden we in diverse plaatsen in Nederland genieten van de kabel-uitzendingen van Europa Radio, een samenwerking tussen de NOS, Veronica en het toen al geldverslindende Europa T.V. Het radio project sloeg enorm aan bij de luisteraar, niet in de laatste plaats door de prima aanpak van nieuws en muziek, gebracht op een ongedwongen manier.

Het vervelende is echter dat dergelijke initiatieven stuiten op onwil van de Nederlandse overheid. Het lijkt haast een ziekelijke bescherming van het bestel; de grenzen voor deze projecten worden dermate hoog opgeworpen dat niemand er meer aan begint. Een omroep als Veronica zoekt het daarom nu over de landsgrenzen; binnenkort worden er door diverse jocks commerciële programma's gemaakt die in België worden uitgezonden. Als we terugkeren in eigen land en de situatie in de grote steden (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) eens nader bekijken dan is er weer een duidelijke bloei te constateren van illegale radiostations. Helaas zijn er nog te

weinig stations die daadwerkelijk weten waar ze mee bezig zijn maar het geeft in ieder geval aan dat met name de lokale omroep in deze steden niet geheel uit de verf komt. Overheid en gemeenten wijzen de vinger wellicht beschuldigend in de richting van de lokale omroepen zelf maar dit raakt natuurlijk kant noch wal. Er is namelijk door diezelfde overheid gewoon niets fatsoenlijk geregeld.

Om initiatieven de ruimte te geven en de „grote commerciële jongens” uit de illegaliteit te halen zijn er mogelijkheden om legaal via de diverse kabelnetten uitzendingen te verzorgen. Al gauw blijkt echter dat kwaliteit en continuïteit daarbij van ondergeschikt belang zijn; laat staan dat er wordt ingegaan op de wensen van deze omroepen zelf. Wellicht dat in de komende maanden de lucht nog zal opklaren maar vooralsnog ziet het er zeer troebel uit. De officiële commerciële jongens zien namelijk wel brood in deze nieuwe omroepen. Met name de PTT en de BUMA (de enige echte auteursrechten organisatie) willen veel, nog meer geld van deze nieuwe zendgemachtigden.

De PTT voor verleende diensten; aanleg en huur van verbindingen tussen studio's en kabel en de BUMA bijt zich iedere dag vaster in een kontrakt dat notabene met de belangenorganisatie voor de lokale omroep OLON is afgesloten. In dit kontrakt, dat de OLON eind 1986 met de BUMA afsloot, is de auteursrechten regeling als volgt vastgesteld: iedere lokale kabelomroep betaalt op basis van het aantal kabel-aansluitingen een bedrag van 9 à 11 cent per aansluiting. Hierbij wordt dan

wel rekening gehouden met o.a. het aantal uren dat er wordt uitgezonden.

„Een prima regeling” zegt de kabelomroep Drachten met zo'n 400 aansluitingen. „We gaan gegarandeerd failliet” zeggen de kabel-omroepen in de grote steden. Wanneer we als voorbeeld Amsterdam nemen dat met ruim 350.000 aansluitingen het grootste kabelnet van Europa heeft dan komen we met een simpel rekensommetje op een jaarlijkse BUMA-bijdrage van 3½ ton. Nu kunnen we uren praten of een dergelijk bedrag hoog of laag is (ik wou dat ik het had ...) maar een ieder weet dat zelfs de meest onschuldige sponsoring voor lokale omroep verboden is op straffe van het intrekken van de zendmachtiging. Inkomsten zijn er dus nagenoeg niet voor deze omroepen.

Wanneer we nog even in de hoofdstad blijven constateren we bovendien dat de BUMA-bijdrage gebaseerd is op 350 duizend aansluitingen (dus luisteraars) terwijl de laatste bekende cijfers spreken van slechts 22% kabelradio-aanhangers hetgeen beduidend lager uitkomt.

De OLON doet niets; de BUMA past het kontrakt toe als de bekende olifant in de porceleinkast en als klap op de vuurpeil zullen de PTT-tarieven met ruim 200%(!) worden verhoogd.

Met deze waanzinnige regels en prijzen lijkt lokale omroep in de grote stad een doodgeboren zoethouder. En zoals altijd in Nederland heeft zowel de luisteraar als de programmaker het nakijken.

Henk Bakhuysen

De radio van . . . CO DE KLOET

Hoofd amusement Vara-radio

Co de Kloet is verantwoordelijk voor de gevarieerde Vara-radioprogramma's die muziek en/of „gesproken woord” bevatten in de amuserende sfeer. Dit houdt in: het volledige Radio-3 pakket, Vara's nachtprogramma in de nacht van dinsdag op woensdag, het donderdagavond programma en een aantal programma's op zaterdag w.o. het onlangs met de Gouden Harp begiftigde „Wie in 't Nederlands wil zingen”.

Hoe vaak luistert u naar de radio?

Co de Kloet: „. . . Moeilijk aan te geven, ik denk ongeveer één à twee uren per dag, waarvan veel in de auto. 's-Ochtends tussen acht en half negen luister ik bijna altijd naar BBC's World Service; nieuws uitzendingen voor Europa. Wanneer ik naar de radio luister doe ik dit tamelijk geconcentreerd. De radio gebruik ik zelden of nooit als „behang”.

In mijn vrije tijd luister ik echter bijna altijd naar de Vara. Mijn voorkeur gaat uit naar documentaire-programma's. Helaas is dat aanbod op de Nederlandse radio momenteel nogal schaars. Het kost enorm veel geld om een goede documentaire te maken, en ik vermoed dat het inmiddels algemeen bekend is dat de omroepen aan alle kanten moeten bezuinigen. Ik mag ook graag naar muziek-programma's luisteren of naar programma's die mij achtergrond-informatie geven over zaken die mij interesseren, en actualiteiten.

Omdat ik door de week mijn dagelijkse werkzaamheden verricht, luister ik vooral in het weekend naar de radio. Op zaterdagochtend luister ik altijd naar „Hallo hier Hilversum”, en daarna natuurlijk naar „De Rooie Haan”. Vooral wanneer er spannende politieke ontwikkelingen gaande zijn. Daarna spits ik mijn oren voor „Wie in 't Nederlands wil

zingen”, gepresenteerd door Herman Stok, juist nu daar het Nederlandse lied uit de jaren-zestig in wordt behandeld. Op de zondagochtend kan ik op mijn gemak naar „Vroege vogels” luisteren en naar Tony van Verre, of naar „Duyscotheek” van Willem Duys.

Maar ook „De muzikale fruitmand” van de Evangelische Omroep behoort tot één van mijn favoriete programma's.”

Wie is uw favoriete programma-maker?

„Mijn favoriete programma-maker? Ik denk dat ik dat antwoord moet specificeren. Op Radio-3 is mijn favoriet Rob Stenders, een nieuw en jong talent dat wij onlangs hebben aangetrokken. Maar natuurlijk blijven de echte vakmensen zoals Herman Stok en Aad Bos tot mijn favoriete presentatoren behoren.”

Het functioneren van Radio-3 als pop-zender?

„Een pop-zender moet uitsluitend pop-muziek draaien voor een jonge leeftijdscategorie. Ik denk dat Radio-3 daarom redelijk functioneert. Dit geldt niet wanneer je het aantal luisteraars als criterium zou nemen. Zo'n vijf jaar geleden had Radio-3 minstens twee keer zoveel luisteraars als tegenwoordig. Toen waren er op zondag programma's met twee en een half miljoen luisteraars. Die tijd is al lang voorbij.

Radio-3 heeft zich in de loop der jaren steeds meer vernauwd tot pop-zender. Het best beluisterde radio-programma is „Muziek terwijl u werkt” van Veronica. Daar kan geen Radio-3 programma meer aan tippen.”

Wat is in uw oren het minst aantrekkelijke radioprogramma?

„Dat bestaat niet meer, . . . of toch . . . „Raad een lied of niet” door Willy Walden en Aase Rasmussen, daar word ik compleet misselijk van”.

Wat is uw mening over illegale radiostations?

„Wij hebben op zondag heel vaak naar Radio Benelux geluisterd uit Hilversum. Heel amusant, een vorm van radio die ik heel leuk vind. Ik acht het wenselijk dat er veel meer lokale stations worden gelegaliseerd. Bij deze vorm van radio wordt het publiek de mogelijkheid geboden om telefonisch onmiddellijk op het programma te reageren. In een stad of dorp kan dat bijdragen tot een betere communicatie op brede schaal.

Digitale radio, toekomstmuziek?

„In Nederland zullen wij in de toekomst met vier à vijf FM-netten blijven werken, en misschien met één à twee midden-golfzenders waarbij de gehele

z.g. landelijke- en regionale affaire kan worden opgelost. Er zullen dan wel enkele regionale zenders bijkomen. En ik verwacht een gigantische opkomst van „lokale radio”. Momenteel is er een nieuwe technische ontwikkeling gaande om „digitale radio” te ontwikkelen. Dit scheen altijd een probleem te zijn omdat je dat enkel kon verwezenlijken via satellieten. Men is nu bezig om dit met „aardse zenders” te bewerkstelligen. Dat impliceert dat er een nieuwe vorm van

radio gaat ontstaan; digitale sturing en digitale ontvangst. Digitale autoradio zou met een satelliet onmogelijk zijn. Je zou dan op je auto een schotelantenne moeten plaatsen die permanent mee zal moeten draaien met de satelliet. Met een normale zender kan dat wel. Momenteel wordt er in Duitsland hard aan gewerkt, en het experiment schijnt zeer snel te verlopen. Ik heb mij laten vertellen dat over drie jaar een zender operationeel kan zijn. Dan ontstaan voor het

medium nieuwe mogelijkheden. Digitale radio is niet mogelijk via de bestaande FM-band, het vereist een brede bandbreedte. Vandaar dat men iets van plan is met televisiekanalen. Per kanaal wil men zestien verschillende radioprogramma's tegelijk gaan uitzenden. Dat wordt aangename „toekomst-muziek” vermoed ik.”

Jan Palmer

RON'S AUDIO PRODUCTIES

PRESENTEERT:

DE RON WEST PROMO SHOW

Een syndicated radioprogramma, dat **GRATIS** beschikbaar wordt gesteld aan lokale stations!

Het programma, dat 1 uur duurt, bestaat o.m. uit:

- De ABC-radioquiz met Ton Tabben.
- Interessante aanbiedingen voor de luisteraars.
- Veel hits.

Dit zijn de voorwaarden:

- Het programma moet ten minste 1 maal per week in z'n geheel worden uitgezonden.
- Om de 5 weken moeten de gebruikte cassettes worden geretourneerd.
- Vooraf moet een borg van f 25,- worden betaald. Dit geld wordt na eventuele beëindiging van de samenwerking en na retournering van de cassettes teruggestort.

Voor meer informatie bel R.A.P. 01740 - 27275 (tussen 14.00 en 21.00 uur)

Meteen bestellen kan ook door f 25,- over te maken op gironummer 4868106 t.n.v. Ron's Audio Producties te Naaldwijk, of stuur f 25,- aangetekend naar: Ron's Audio Producties, Postbus 171, 2670 AD Naaldwijk.

R.A.P. maakt ook gesproken spots en radioprogramma's op maat met o.m. Simon Barrett, Fergie McNeill, Ton Tabben, Tommy v. Dorp, Ferry Teel en Ron West.

”I’M HAVING FUN HERE”

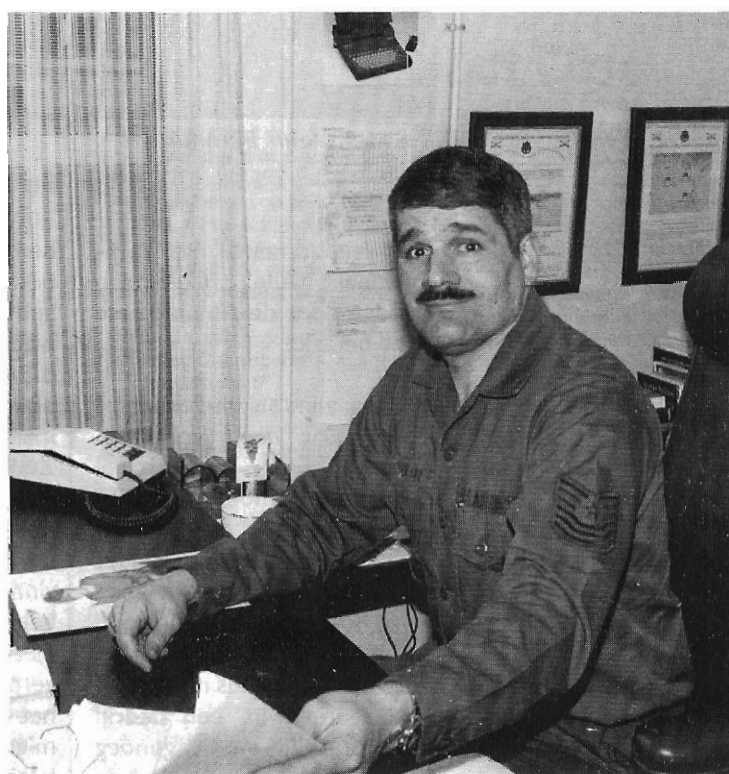
AFN, American Forces Network, is een wereldwijd netwerk dat Amerikaanse militairen in het buitenland van radio & tv programma’s voorziet. Bij de luchthaven Soesterberg ligt Camp New Amsterdam. Hier wonen en werken ongeveer 3600 Amerikanen die –als het goed is– kijken en luisteren naar AFN. Aangezien de programma’s via de vrije ether worden uitgezonden kan de hele Nederlandse omgeving meegenieten. Verantwoordelijke man aldaar: MSgt. Alan D. Rowland.

Wat het eerste opvalt bij een bezoek aan AFN is de zeer goed beveiligde zender. Je loopt niet zo maar even de basis op. Het is een beetje ’n vreemde gewaarwording als je, na de afslag Zeist-oost, oog in oog staat met een Amerikaanse wachtpost die een dagpas moet regelen. Personeel rijdt af en aan in opvallende grote auto’s. Een man met snor en cowboyhoed sleutelt aan zijn Cadillac. Een stukje Amerika op de Veluwe.

”Toch valt dat mee” zegt Alan Rowland, ”Sommige wijken hier lijken sprekend op bepaalde voorsteden van Chicago. Nederland is erg Amerika-gericht. Toen ik hier voor het eerst kwam, drie jaar geleden, merkte ik dat ook aan de Nederlandse radio. Erg Amerikaans. Het leek alleen net of de presentatie achterstevoren werd afgedraaid. Maar voor de rest, alle elementen klinken identiek.”

We beperken ons even tot de radio. AFN zendt 24 uur per dag uit, zeven dagen per week op de 98.0 Mhz. Het overgrote gedeelte van de programma’s wordt door het hoofdkantoor in Frankfort aangeleverd. Van vijf tot negen uur ’s morgens en van drie tot zes ’s middags worden er ’eigen’ programma’s gemaakt.

”Dat doen we pas sinds oktober ’86. Toestemming

Alan Rowland.

daarvoor moest van het allerhoogste niveau komen. Het is een groot succes. We merken dat heel veel mensen zeggen ’oh ja, dat heb ik op AFN gehoord’. Maar hoeveel mensen er precies luisteren weet ik niet. Exacte cijfers zijn nog niet bekend. Tussen de platen door geven we informatie, een soort publiek-service. Huishoudelijke mededelingen, uitgaansinformatie, dat soort zaken, wij zijn voor de legerleiding een van de beste middelen om die informatie naar de mensen toe

te krijgen. En dat gaat eigenlijk het beste via radio. Televisie is een mooi medium, maar het is heel moeilijk om je boodschap goed over te brengen. De tijd waarin je iets kunt zeggen is korter. Bij radio laat je meer over aan de fantasie van de luisteraar. Een goede spot op de radio trekt veel beter de aandacht dan dezelfde spot op tv. Je kunt er meer informatie op kwijt. Als de hoeveelheid informatie op tv hetzelfde zou zijn als op radio houden we geen kijker meer over.”

DJ/SSgt John Bernhartsen.

AFN is (uiteraard) niet commercieel. Alle rekeningen worden door de Amerikaanse staat betaald.

"Ja, we zijn 'staats-gecontroleerd'. Dat heeft voor- en nadelen. Een commercieel radiostation moet luisteren naar degenen die de rekening betaalt. Ik moet dat ook. Het verschil is alleen dat ik geen winst hoeft te maken. Niemand zal mij dwingen een plaat te pluggen. De staat is niet uit op financieel gewin, een bedrijf kan natuurlijk nooit genoeg verdienen. Uiteraard oefent de leiding ook druk op mij uit, maar dat gebeurt weer op een geheel ander vlak. Ik denk dat ik hier meer ruimte heb dan ik bij een commercieel station ooit zou krijgen." "Censuur" komt hier niet of nauwelijks voor. Er zijn te veel schijven, regels en richtlijnen die dat tegenhouden. Gelukkig maar, want als men in het leger ergens allergisch voor is, dan is het wel voor het woord 'censuur'. Wel laten we eventueel berichten weg waaraan Nederlanders zich zouden kunnen storen. Wij vinden dat niet meer dan normaal; we zijn hier tenslotte te gast. In tegenstelling tot wat men vaak

denkt is het leger zeer ethisch bewust. Je wordt hier nooit gedwongen om tegen je geweten in te handelen. Natuurlijk zijn er dingen waar ik ook wel eens geen zin in heb, maar dat komt overal voor. Zonder meer kan ik stellen dat ik het in deze baan enorm naar mijn zin heb. Echt, 'I'm having fun here'. Een hoop mensen vinden dat niet leuk. Plezier hebben in je werk, -dat mag niet. Werk hoort immers een verplichting te zijn. Nu, dat is het mijne bepaald niet. Sommigen zijn daar inderdaad jaloers op, ja. Maar ook dat kom je buiten het leger nét zo goed tegen."

AFN in Camp New Amsterdam bestaat op het ogenblik uit negen man. De dagelijkse televisie-uitzendingen kosten relatief het meeste tijd. Radio is minder arbeidsintensief. Het officieel toegewezen vermogen is 25 watt.

"25 Watt moet onder normale omstandigheden genoeg zijn voor een bereik van ongeveer 15 kilometer. Helaas is de ether hier in de omgeving bij diverse piraten nogal populair.

We hebben meer vermogen aangevraagd, maar dat is een lange officiële weg."

Dus het vermogen is langs niet officiële weg omhoog geschroefd?

"... Onze zender heeft een maximaal vermogen van 300 watt, meer kan hij niet leveren."

Die 300 watt levert hij nu?

"....."

Oké, ander onderwerp. De door jullie verzorgde programma's beginnen om vijf uur 's morgens. Is dat niet wat erg vroeg?

"In Amerika kennen we naast het begrip 'prime-time' ook de 'drive-time'. Dat is de tijdsperiode waarin mensen opstaan, zich wassen, ontbijten en naar het werk rijden. In die tijd heb je de allermeeste luisteraars. En die tijd begint in Camp New Amsterdam al om een uur of vijf 's morgens. Dus tijdens dat dagdeel moet je sterkste show te horen zijn. Onze 'morning man' is Mike Kaminski. "Mike in the morning".

COMPUTERPROGRAMMA'S

"We hebben hier een 'urban contemporary hit format'. Klinkt indrukwekkend hè? We hanteren een A, B en een C lijst. A staat voor Top-40, C is soul/disco en bubbling under. Een B-song heeft in de laatste jaren tenminste een top-20 notering gehaald. Op het hoofdkantoor zit een music-director die alle nieuwe platen in de lijsten indeelt. Dat hoeft immers maar één man te doen. Elke week krijgen we een nieuwe lijst. Die stoppen we in de computer. Die computer stelt vervolgens elk programma samen. Hij zoekt de platen uit, bepaalt de breaks en vertelt waar er iets gezegd kan worden. Wat de muziek betreft gaan we uit van Billboard. Als een DJ een programma samen stelt zal hij altijd zijn persoonlijke voorkeur mee laten spelen. Onbewust. Een computer kent geen voorkeuren. Die zorgt er voor dat elke plaat evenwel aan bod komt en nooit op een andere dag rond dezelfde tijd wordt herhaald. Tevens bepaalt hij de ideale plaats voor een spot. Per uur laat hij 4 platenkeuzes over aan de DJ zodat deze toch iets van zichzelf in z'n show kan leggen. In het begin hadden mijn mensen er problemen mee. Nu ze er eenmaal mee werken zijn ze enthousiast; het bespaart gewoon tijd. In die tijd kunnen ze andere dingen doen. Bedenken wat ze gaan zeggen in hun show, of luisteraars te woord staan".

Een objectieve computer is natuurlijk feest, maar wat als Billboard nu eens zo objectief wordt samengesteld?

"Je hebt gelijk. Laat ik het zo zeggen: Billboard is de minst slechte. En je moet toch ergens van uitgaan".

Wat zijn jullie nu eigenlijk, programmamakers of militairen?

MEER DAN 3000 GELUIDS EFFECTEN

op Compact Disc

Philips brengt voor alle programma-makers, presentators/DJ's, geluidstechnici en muzikiefhebbers een complete **SOUND EFFECTS LIBRARY** met maar liefst meer dan 3000 speciale stereogeluidseffecten op 28 CD's, die rechtenvrij gebruikt kunnen worden.

O.m.: 64 verschillende deurgeluiden, 35 startende, optrekkende en remmende trucks, 48 verschillende voetstappen, 9 kikkergeluiden, 41 verschillende vliegtuiggeluiden, 25 helicopters, 29 geluiden op en om hockey-velden, 23 geluiden van paarden, 15 verschillende geluiden in kapsalons, ruimte-effecten, elektronische effecten, boerderijgeluiden, achtergrond/sfeergeluiden, klokken, bellen en muzikale effecten. Geen speters, hangers, krakers, krassen en tikken meer: elk geluid „staat“.

Een overzichtelijke catalogus van 224 pagina's deelt alle geluidseffecten in naar onderwerp met beschrijving, track- en indexnummer met opgave van tijdsduur. Prijs: f 30,-*.

Complete Sound Effects Library van 28 CD's: f 4.195,-*.

*Prijzen excl. BTW.

Voor informatie of demonstratie kunt u contact opnemen met

Jan Verasdonck, account manager prof. CD:

PHILIPS NEDERLAND ELA/prof. CD

Postbus 90050, 5600 PB Eindhoven

Tel. 040-784338

INFORMATIE - COUPON

Naam: _____

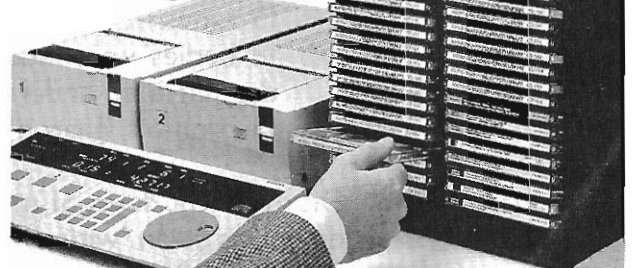
Functie/bedrijf: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

Telefoon: _____

PHILIPS

**PHILIPS PROFESSIONELE COMPACT DISC:
PERFEKT GELUID VAN DE UITVINDERS**

Computer-programma's...

"Allebei. We zijn allemaal gekwalificeerde militairen, we hebben allemaal een volledige training gehad. Ook de oefeningen draaien we gewoon mee. Maar dat gebeurt niet zo vaak. Het werk dat we nu doen verrichten we onder alle om-

standigheden. Oorlog of vrede. Indertijd al, in Vietnam, waren er mensen die dit werk deden. Er blijft -altijd- behoefte aan muziek en informatie. Mocht morgen de oorlog uitbreken dan blijf ik gewoon 'station-manager'. In plaats

van de uitgaansagenda en het sportnieuws zal ik dan alleen andere informatie uitzenden. Maar platen, die blijf ik draaien."

Jeroen van Baaren

Jingles Te Koop: Radio Noordzee Internationaal

**Nu een compleet overzicht van radio Noordzee-jingles!
Van begin '70 tot HET EIND, dus jingles van de Engelse
en Nederlandse service. Het overzicht omvat:**

- 3 exclusieve fragmenten waaronder de productie van de RNI-smashplay, en een live ingesproken AD-commercial door Nico Steenbergen en Bert Spaak.
- 130 jingles, inclusief de (verdwenen) allereerste jingle.
- 15 tunes.
- 18 'bedjes' waaronder de bedjes van de Prijsbewust-jingle, de 'Bruidspaar-vandaag-jingle en andere.
- 13 promo's waaronder de Ferry Maat producties: 'Hou 'em in de lucht'.

Dit overzicht duurt 51 minuten en is van goede tot zeer goede kwaliteit. (Tussen de jingles staan 'witjes').

Kosten: op cassette f 50,-, op tape 19 cm/s volspoor f 75,-. Heb je interesse, schrijf dan naar Radio Productions, Postbus 151, 3830 AD in Leusden. De bestelling sturen wij je dan onder rembours toe !

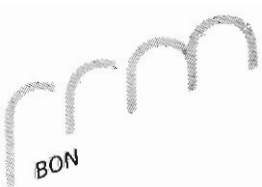
NU

MAAR REAGEER WEL SNEL !

OF

NOOIT...

FL. 30,-

IK WORD LID

en abonneer mij tot wederopzegging op het vernieuwde FRM

tot 1 januari 1988 voor maar

DRIE TIENTJES !!!

Ik betaal na ontvangst van uw acceptgirokaart.

Naam : .....
Adres : .....
Postcode : .....
Plaats : .....
Telefoon : .....

Deze bon uitknippen, kopiëren of overschrijven en sturen naar FRM, Antwoordnummer 10516, Postcode 1000 RA in Amsterdam. De postzegels betalen wij voor je!
Maar bellen gaat sneller: 020 - 683178.

RADIO IN ALKMAAR

Radio Noord-Holland betekent voor velen Focus 103. Maar voor de liefhebbers van lokale radio bestaan meerdere stations. Op aanraden van Wil Jaspers uit Egmond ging René Bekking met walkman aan het oor luisteren wat er gaande is in Noord-Holland.

Het meest populaire station rond Alkmaar is uiteraard Focus. Maar als je verder kijkt op de schaal kom je toch nog een hoop andere stations tegen, bijvoorbeeld Ducdalf 80 en Bello. Deze opereren vanuit Bergen NH, en zouden volgens de lokale geruchten samen gaan werken. Bij beide stations zitten redelijke 'plato-fielen'. Mocht de fusie doorgaan, dan kan het station best een tegenhanger worden van het o zo populaire Focus 103. Een minder origineel idee is echter de kreet: „Ducdalf blijft . . . als u dat wilt.”

Jammer toch dat zoveel stations maar niet aan het idee kunnen wennen dat Veronica en Noordzee tot het zeezenderverleden behoren. Dit geldt ook voor het station Radio Caroline 2 uit Bergen. Waarom kan men dat geen originele naam voor verzinnen? Deze mensen doen waarschijn-

lijk hun uiterste best om een leuk radiostation te runnen. Waarom dan de naam Caroline?

In de gouden jaren op de Amsterdamse kabel bestond er een station onder de naam Radio Caroline South. Dit werd later tactisch teruggebracht tot "RCS", en nog later veranderde men de naam in Octaaf. Het kan dus wel.

Ducdalf heeft echter naast een originele naam nog een pluspuntje; ze draaien niet commercieel. Dit moet voor de luisteraars een verademing zijn. Geen inkomsten van buitenaf betekent echter wel een flinke aanslag op eigen middelen. Fanatisme kan men de heren dus niet ontzeggen . . . Verder is in Heiloo het station Lifeline verdwenen. Oorzaak: interne ruzie. Soms verwijt men de PTT wel eens dat een station vernietigd wordt. Een ongegrond verwijt, daar deze

mensen gewoon hun werk doen. Dat was in dit geval niet nodig, want het station vernietigde zichzelf. Zonde van het werk, ze begonnen redelijk populair te worden.

Amsterdam wordt momenteel overstroomd met legale lokale (minderheids) omroepen. In Noord-Holland is daar weinig van te merken. In Bergen zou eind februari, begin maart een 'minderheidszender' worden gestart. Toch een gedurfde stap: met zo'n project ben je eigenlijk van te voren al verzekerd van weinig luisteraars. Om er dan toch aan te beginnen . . . Het nieuwe station zal Pulsief gaan heten. De heren hopen op samenwerking met plaatselijke overheden en kerken. Het is niet te hopen dat ze het op de Amsterdamse manier gaan proberen: dan zal het geen lang leven beschoren zijn.

René Bekking

SOUND & VISION

SOUND & VISION

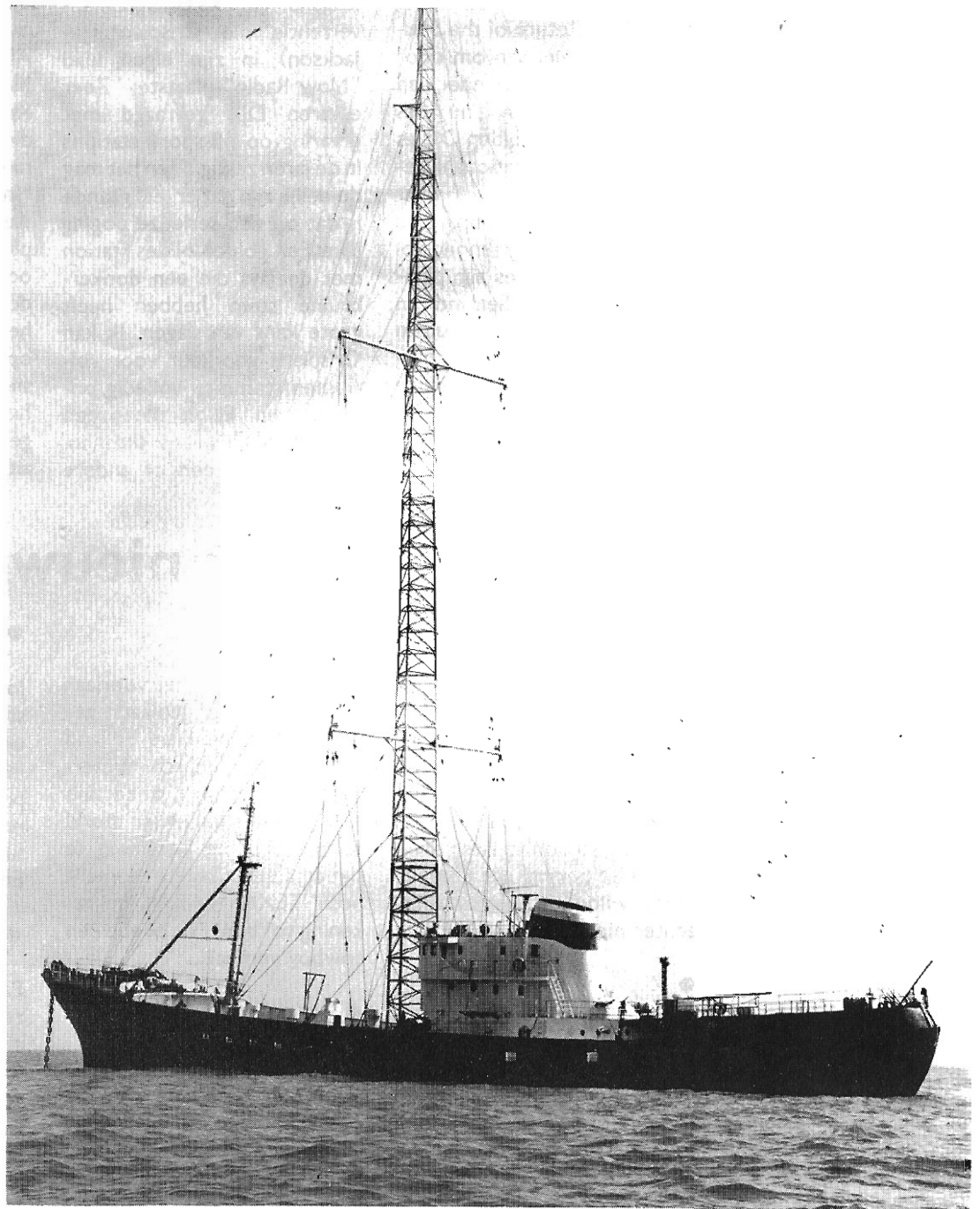
Speelt nu in op de nieuwste rage: **SAMPLING-jingles** voor de flitsende prijs van f 35,-. Uitstekend geschikt voor gebruik in dicotheken, lokale radiostations of ziekenomroepen. Wees iedereen voor met deze moderne **TREND-jingles!**

Of ben je misschien geïnteresseerd in de nieuwe Democassette van Sound & Vision met recente voorbeelden van de professionele produkten. (kosten: f 15,-).

Hoe bestellen? Stuur het desbetreffende bedrag met je opdracht naar:

SOUND & VISION

Ocarinalaan 102 2287 RC Rijswijk.

The Ross Revenge

Radio Sovereign herleeft

Steeds weer steken de berichten de kop op dat Radio Sovereign weer van zich zal laten horen. Om hierover de draad op te pakken begin ik bij het voorlaatste plan waarbij het de bedoeling was om vanaf de Ross Revenge als derde station in de lucht te komen. Hiervoor zou een 10 Kw zender worden gebruikt. Nu staat er nog een werkende zender aan boord, maar daarover het volgende. Ooit was het (bij aankoop in 1982) een 10 Kw RCA. Incompleet welis-

waar en bovendien "gekanaliseerd" om de 50 Kw RCA aan de praat te houden. Toch slaagde zendertchnicus Mike Barrington erin de kast weer compleet te krijgen en hem zelfs weer naar 10 Kw om te bouwen. Dit in afwezigheid van Peter Chicago. Toen deze laatste aan boord kwam ontplofte hij en bouwde de kast weer terug naar 5 Kw.

Toen Ronan O'Rahilly hiervan hoorde ontplofte hij nog heviger, met name omdat hij verhuurplannen had met de 10

Kilowatter. Een memo werd dus aan boord gebracht met de order: bouw de 5 Kw weer naar 10 Kw. Maar goed, ook al zou er weer een 10 Kw zender staan, problemen zijn er nog genoeg over. Er is bijvoorbeeld niet voldoende generatiepower, dus een extra generator. Er zou dan nog een diplexer moeten komen t.b.v. de antenne en er zou een frequentie gevonden moeten worden die 558 en 963 niet stoort. Een plan dat bij voorbaat was gedoemd om te mislukken. Dit

weerhield de initiatiefnemer achter de "Return of the Sovereign" er niet van om door te gaan. Niemand minder dan Crispian St. John zet nu alles op alles om het Golden Oldies station met een nationaal bereik (GB maar dus ook west NL) in de ether te brengen. Omdat hij nogal zijn mond vol heeft van Roy Bates zijn plannen voor Radio Sealand en iedereen tracht te overtuigen dat dit door gaat, en omdat hij er dan maar meteen achter aan zegt: "Sovereign is going to happen", lijkt de lokatie niet meer zo moeilijk te raden, n.l.

Sealand. Tel daarbij op de advertentie die Crispian (Jay Jackson) in zijn eigen blad "Now Radio" plaatste: "Zeervaren DJ's gevraagd met ervaring op off-shore stations in de jaren zestig..." en het mag duidelijk zijn dat er iets gaande is dat op een serieuze poging lijkt. Een golden oldies station met deejays die een donkerbruine stem hebben heeft grote kans van slagen. Ik kan Crispian's voorkeur voor volwassen stemmen volledig onderschrijven. Er zit alleen een maar aan Crispian's plannen. Hij kijkt op een of andere

manier weer samen te werken met zijn oude vriend Paul Alexander Rusling. Nu al zou op Sealand een 10 Kw AM zender staan die ooit dienst deed voor het Ierse radio Nova van Chris Carey. Maar ook zou nu de 40 Kw stereo FM zender op het prinsdom zijn geplaatst, die oorspronkelijk in Amerika door Rusling was besteld voor het Nannell project. Het werk op Sealand gaat echter niet zo snel omdat alles 'sneaky' per helikopter moet worden aangevoerd. Er lijkt dus schot in te zitten.

kort nieuws

Zeezenders: kort nieuws

Wist je eigenlijk dat in het jaar 1964 Caroline pogingen heeft ondernomen om het radio London project op te kopen en de Galaxy voor de Nederlandse kust met een Nederlandstalig station te laten starten? Het bedrag dat London vroeg wilde O' Rahilly toen echter niet betalen.

Het is wel frappant. Steeds als er een zeezender uit de lucht is schijnt het of aan de generatoren, of aan de isolatoren te liggen.

Crispian St John heeft zijn verleden afgeschaft. Als het aan hem ligt zijn Crispian en Jay Jackson overleden. Hij noemt zich nu weer bij zijn eigen naam: Howard GL Rose. Het radiowereldje heeft al besloten hem gewoon Crispian te blijven noemen.

Tony Allen wil weer op een schip werken, zo gaf hij onlangs te kennen. Dat wordt een probleem want het schijnt dat hij aan lager wal is geraakt.

De Ross heeft in het voorjaar een nieuw anker geplaatst gekregen. Hoewel Fred Bolland anders beweerde, schijnt hiervoor toch niet (op tijd) betaald te zijn. De leverancier stond op het punt de Ross weg te slepen. Op het laatste moment heeft TEXAS TABAK de rekening voldaan. Een beetje een cowboy verhaal...

Wie nog een financier zoekt voor een zendschip kan het beste contact opnemen met Hans Verbaan, aangezien hij er minstens een heeft. En dat is veel anno 1987.

John England, van de Four Freedoms, vindt dat Laser niet de toevoeging "Hot Hits" mag gebruiken omdat een Amerikaans station dat al doet. Hij schijnt niet te weten dat Sunshine radio uit Ierland dat ook al geruime tijd doet...

De eigenaren van de Nannell hebben een bod van 200.000 pond geweigerd. Ze willen tenminste 380.000 pond voor het schip hebben.

Johnny Walker (ex Caroline ster uit de zestiger jaren) laat ook weer eens van zich horen, maar nu op BBC One. Zijn programma heet "Stereo Secrets" en is te beluisteren tussen 15.00 en 20.30 uur Engelse tijd.

Patric Valain en Boy Germain zeiden zich uit het Nannell project te hebben teruggetrokken aangezien zij in dit verband met naam en toenaam zijn vermeld in een Belgische krant.

De Panamese Maatschappij waaronder de Communicator staat ingeschreven heet 'KABO'. Staat dit soms voor Kleine Amateurstische Boot Omroep?

Radio Luxemburg DJ Stuart Henry heeft werk om gezondheidsredenen moeten neerleggen. Hij kon nauwelijks meer praten.

John Wendale

ZULLEN WE 'M DOODSLAAN OF VERGIFTIGEN?

Het lijkt wel of de zeehond een vreselijke bedreiging voor de mens vormt, zo fanatiek wordt hij naar het leven gestaan. Hij wordt doodgeslagen voor zijn vacht. Doodgeschoten, omdat hij de visstand zou bedreigen. Vergiftigd door chemisch afval in zijn leefgebied te lozen. Als hier geen eind aan komt, komt er een eind aan de zeehond.

Daar voert Greenpeace actie tegen.

Zoals altijd doen we dat zonder geweld. Maar zonder uw hulp zijn we nergens.

Word daarom ook donateur van Greenpeace. Uw gift helpt ons echt enorm.

Ik blijf thuis maar help Greenpeace. Als ik minimaal een tientje stort, krijg ik bovendien 4 x per jaar de Greenpeace kwartaalkrant. Deze bon gaat naar: Greenpeace Nederland, antwoordnummer 10734, 1000 RA Amsterdam. Bellen mag ook: 020-261877.

GREENPEACE

Naam: _____

Plaats: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

ZONDER UW HULP ZIJN WE NERGENS.

Geluid als probleem

Deel 3: versterking en vermogen

Jochem Zandvliet, professioneel geluidstechnicus, gaat in een serie artikelen dieper in op de problemen rond geluid in het algemeen. In het januari-nummer besprak hij uitvoerig de diverse soorten microfoons. In het februari-nummer behandelde hij de microfoonversterking, en nu – in maart – het vervolg van de weg van het geluid. Jochem in de wereld van de dB.

Vorige maand heb ik het al voorzichtig aangehaald: geluid kan wel eens te hard zijn. Dat geldt voor het totale geluidsniveau: dit kan wel eens te hard, of natuurlijk te zacht zijn. Maar hard of zacht ten opzichte van wat eigenlijk?

Een microfoon en een pick-up element geven lage spanninkjes af. Ook al schreeuw je keihard in een microfoon, een echt leuke spanning afgeven doen ze niet. Hetzelfde geldt voor een plaat van AC/DC; het geeft een hoop herrie maar weinig spanning. Het pick-up element laat het in principe koud wat er onder haar ligt. Een bandrecorder, cassette-deck en CD-speler geven echter een veel grotere spanning af dan een microfoon. Het verschil is al gauw zo'n 30 à 40 dB. Maar wat is precies dB? dB (decibel ofwel 1/10 bel) geeft een verhouding aan tussen het een en het ander. Tussen 2 signaalniveaus bijvoorbeeld. Maar hoe werkt dat precies?

Een microfoon geeft bijvoorbeeld 1 mV (1/1000 V) af. Bij iedere verdubbeling van deze spanning zeggen we dat het niveau 6 dB harder is geworden.

Dus:

Van	1 mV naar	2 mV = 6 dB
Van	2 mV naar	4 mV = 6 dB
Van	4 mV naar	8 mV = 6 dB
Van	8 mV naar	16 mV = 6 dB
Van	16 mV naar	32 mV = 6 dB
Van	32 mV naar	64 mV = 6 dB
Van	64 mV naar	128 mV = 6 dB
Van	128 mV naar	256 mV = 6 dB
Van	256 mV naar	0,512 V = 6 dB
Van	0,512 V naar	1,024 V = 6 dB

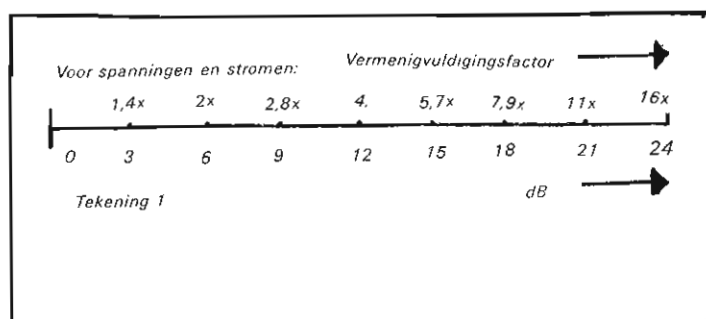
Van 1 mV naar 1 V = 60 dB
= 1000 x spanningversterking

Of andersom. Je hebt een signaal van 1 V sterkte en daar zit 1 mV ruissignaal doorheen. De ruis is dan 60 dB zachter dan het gewenste signaal = -60 dB. Ofwel: als je die ruis 60 dB versterkt, dan is die ruis ook 1 Volt sterk. Hoe groot dan het eigenlijke signaal is, laat ik graag aan de lezer over

Tot hiertoe waren dit de dB's bij spanningen. Voor stroomversterkingen geldt hetzelfde. Maar spanning x stroom = het vermogen (in Watts). Dus voor vermogen gaat bovendaar voorbeeld niet op. Want voor vermogen geldt dat iedere verdubbeling slechts 3 dB is. Dus van:

1 mWatt naar	2 mWatt = 3 dB
2 mWatt naar	4 mWatt = 3 dB
4 mWatt naar	8 mWatt = 3 dB
8 mWatt naar	16 mWatt = 3 dB
16 mWatt naar	32 mWatt = 3 dB
32 mWatt naar	64 mWatt = 3 dB
64 mWatt naar	128 mWatt = 3 dB
128 mWatt naar	256 mWatt = 3 dB
256 mWatt naar	0,512 Watt = 3 dB
0,512 Watt naar	1 Watt = 3 dB

Van 1 mWatt naar 1 Watt = 30dB

D&R laat van zich horen...

met een gloednieuwe telefoonvork.

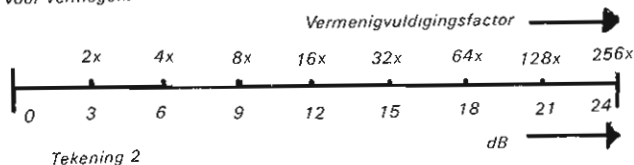
bel ons voor prijzen en dokumentatie!

rijnkade 15b
1382 gs weesp
holland
tel: 02940 - 18 014*

manufacturer of: recording - broadcast - p.a. - mixingdesks - signal processors - reverberation units

Voor vermogen:

Terug naar de dB's

Een microfoon is zo'n -50 dB (t.o.v. de standaard 0 dB = 0,7 V), dus moet de microfoon 50 dB versterkt worden voordat het signaal 0,7 Volt is (net hard genoeg voor een koptelefoon). Een eindversterker versterkt dit signaal nog enkele tientallen dB's zodat het goed fors uit de speakers kan komen. Een cassettedeck of iets dergelijks is meestal zo'n 100 mV en moet dus 18 dB versterkt worden.

100 mV naar 200 mV naar 400 mV naar 800 mV
is: 6 dB + 6 dB + 6 dB = 18 dB

Een microfoon geeft dus evenals een pick-up zo'n 30 dB minder signaal af dan een gemiddeld cassettedeck. Daarom moet de voorversterker van een microfoon meer versterken dan die van het cassettedeck.

Zo ook de voorversterker van een pick-up, maar deze heeft nog een functie. Het is namelijk niet mogelijk om lage frequenties op een grammofoonplaat te persen, de groeven zouden dan heel breed worden. Daarom worden de lage freq. verzwakt op een plaat gezet. De pick-up voorversterker versterkt deze lage frequenties dan zover extra dat het lijkt of alles weer normaal is. Deze correctie wordt de R.I.A.A.-correctie genoemd.

Met dB's kan men praktisch alles aangeven. Absolute stilte is -130 dB t.o.v. de pijngrens van het gehoor. De pijngrens? Na heel veel lawaai vallen op een gegeven moment de oren van je hoofd; dat is de pijngrens.

Bij het uitsturen van geluid naar een zender of bandrecorder is er ook een maximum. Ga je daar overheen dan treden er ongewenste effecten op: vervorming, het doordruk-effect bij een band, of, bij een FM-zender, een te breed signaal. Dit laatste veroorzaakt bij kwaliteits-tuners (door hun smalle band-doorlaat) harde vervorming.

Voor al deze problemen zijn er meters die de sterkte van een signaal aangeven. Bijvoorbeeld de VU-meter op een cassettedeck. Bij 0 dB (= 100%) begint

het rode gebied, en daar begint ook de vervorming toe te nemen. Een paar dB in het rood dat kan nog wel, maar pas op, een VU-meter geeft de **gemiddelde** sterkte aan van een signaal. De pieken die een signaal nu eenmaal bevat, daar reageert de VU-meter nauwelijks op.

Betere meters waarop precies het signaal kan worden afgelezen zijn de piek-meters, ofwel de Programma Piek Meters, ofwel de PP meter. Deze geven niet het gemiddelde niveau aan maar geven constant de toppen van het signaal. En dat is uiteraard meer dan het gemiddelde. Een piekmeter geeft ca. zo'n 6 tot 8 dB meer aan dan een VU meter. Dat is een behoorlijk verschil. Bezit je nu een mengpaneel met een piekmeter en een bandrecorder met VU-meter dan moet je met dat verschil rekening houden. Je gaat dan als volgt te werk.

1) Zet een plaat op en regel het niveau tot de pieken tegen de 0 dB komen (bij sommige systemen tot de +6 dB). Regel nu het volume op het apparaat met de VU-meters tot de pieken 100% aanwijzen ofwel 0 dB.

2) Met een toon (bijvoorbeeld 1000 Hz) regel je deze tot 6 dB onder het maximum, dus 6 dB onder het rode gebied van de piekmeter. Regel dan de levels (volume) op de bandrecorder of tape-deck tot 100%. Dus laat de VU-meters zo'n 6 dB meer aanwijzen dan de piekmeters bij een sinusvormige toon. Zo'n toon heeft geen pieken, dus geeft de piekmeter deze ook niet aan. Beide meters geven de gemiddelde waarde aan. Vervang je nu de toon door gewone modulatie (muziek bijvoorbeeld), dan zie je dat de piekmeter actiever wordt en dan gelijk met de VU-meter het signaal aanwijst.

Stel je hebt nu een zender van bijvoorbeeld 50 Watt vermogen. Je wilt je S-meter op de radio 3 dB verder laten uitslaan. Dan moet je het ver-

mogen dus verdubbelen. Maar helaas: 3 dB heeft weinig effect. Je zal er dan nog harder tegenaan moeten. Het heeft dan ook geen enkele zin om een zender van 100 Watt te vervangen door een van 120 Watt, pas bij 300 à 400 Watt ga je merken dat er iets gebeurt. Maar niet alleen jij merkt dat dan. Ook de bewoners in een straal van 300 tot 400 meter rond de zendmast merken dan dat er iets gebeurt. Dit door de grote hoeveelheid hoogfrequent-instraling. Zij zijn dus zeker niet blij met vrije radio. Naar mijn mening heeft een vermogen van meer dan 100 Watt voor een lokale radiozender dan ook geen nut. Wat wel helpt is het vermogen van de antenne. Of een mast nu 20 of 30 meter hoog is, maakt een enorm verschil.

Versterkers moeten zo recht mogelijk zijn: versterkt een frequentie van 1000 Hz 100 x dan is het aardig als 15.000 Hz en ook 50 Hz op hun beurt ook 100 x worden versterkt. Bij goede versterkers is de lijn van 20 Hz tot 20.000 Hz recht binnen 1 à 2 dB.

Er zijn verschillende afspraken gemaakt omtrent de dB. Ze

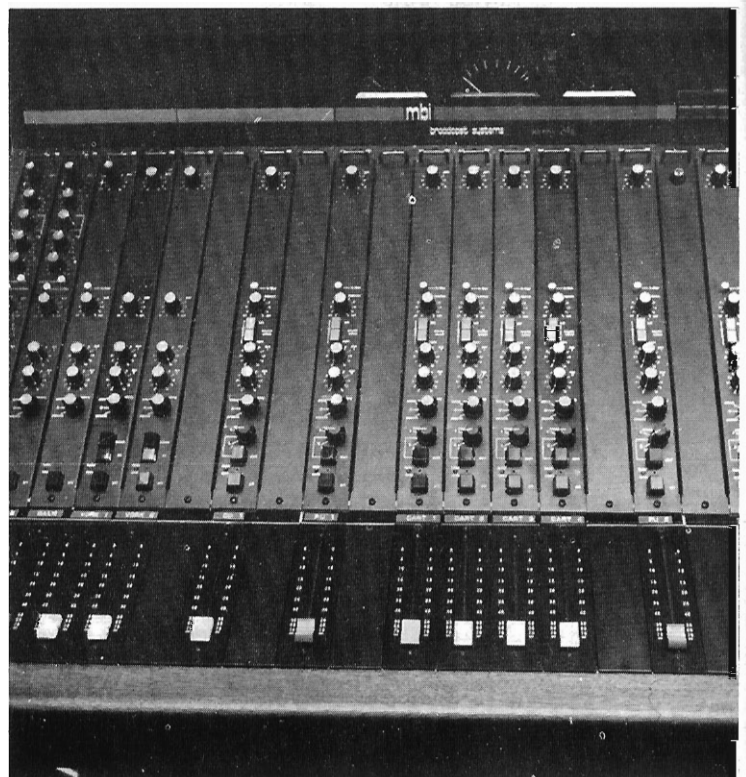
kennen we: $0 \text{ dB} = 0,775 \text{ Volt}$
 $0 \text{ dB m} = 1 \text{ milliWatt} = 0,775 \text{ V}$
over 600 Ohm
 $0 \text{ dB spl.} = \text{sound pressure level} = 2 \times 10 \text{ tot de match } -5 \text{ pascal} = \text{geluidsdruk}$.

Tot zover de dB's. Het zal de lezer opgevallen zijn dat de eerste drie artikelen in deze serie nogal theoretisch waren. Helaas valt daaraan niet te ontkomen; een beetje geluidstechnicus heeft nu eenmaal een goede opleiding nodig, en heeft veel meer in zijn mars dan alleen 'record' en 'play' in te drukken. Een plaatje opzetten kan iedereen, maar voor programma-, montage-, opname- of PA-techniek komt meer kijken.

Even nog een rectificatie: in het vorige nummer was bij tekening I een van de stoorspulsen verkeerd getekend. Maar de oplettende lezer had dat natuurlijk ongetwijfeld meteen in de gaten . . .

Tot slot: de basis is nu gelegd en vanaf het vierde nummer gaan we aan het iets leukere gedeelte toekomen van het probleem dat geluid nu eenmaal blijft vormen . . .

Jochem Zandvliet

De nieuwe radio 3 DJ-tafel; volgende keer hierover meer.

DX/RAPPORT MIDDENGOLF

Datum	Tijd	Station	Lokatie	Freq.	Sinpo	Km
07-12	02:08	Cowboy Jimmy	Zuidbroek	180 m	34544	42
13-12	13:00	Scania	Veendam	180 m	14544	47
18-12	22:27	Polderboer	??	180 m	24544	
	22:35	Zoef de Haas	??	180 m	13333	
	22:38	Nimmerzorg	??	180 m	14544	
21-12	12:32	Egelanders	??	180 m	14534	
29-12	15:26	Fietsenmaker	??	180 m	14434	
14544	15:28	kend	Ruurlo	180 m	14545	80 m
	15:43	RBT	??	180 m	14554	
	15:58	Turbojager	??	180 m	14434	
30-12	14:20	Onbekend	Ruurlo	180 m	14545	140
31-12	10:05	Postduif	Groningen	180 m	24555	
	13:35	Panter	Delfzijl	180 m	14544	
	13:43	Struikrover	??	180 m	14554	
	13:46	Flamingo	Hardenberg	178 m	14434	91
01-01	12:47	Olifant	Hoogeveen	180 m	34554	72
02-01	13:06	Ijsselstein	Veluwe	215 m	15555	
	13:11	Grote Boef	??	180 m	13333	
	13:15	Bosuil	??	180 m	14434	
	13:56	Pelikaan	Lochem	215 m	13434	132
	15:07	Schaduw	Drente	180 m	24555	
03-01	01:09	Nimmerzorg	??	180 m	44554	
	12:17	Gaspendaal	Emmeloord	178 m	13444	
	12:21	Diamant	Lelystad	180 m	14544	
	12:22	Heideroos	??	178 m	13434	
	21:51	Weduwe	??	180 m	14434	
04-01	12:57	Ijsselstein	??	215 m	14545	
	14:10	Pepper	Friesland	215 m	35555	
	14:12	Holland Sport	Nrd Drente	215 m	34555	
07-01	18:43	Struikrover	??	180 m	24454	
10-01	00:20	Panter	Delfzijl	180 m	24434	39
	10:54	Paradijsvogel	??	180 m	45555	
	10:56	Hawaai	Gld Achterhoek	180 m	14545	
	13:15	Bavaria	Ameland	180 m	45555	
	13:41	Veenpiraat	Nieuwlande	180 m	14545	
	13:46	Ome Joop	Giethoorn	180 m	24555	
11-01	11:46	Jumbo	Oene	215 m	14555	
	11:48	Zeevijger	Kampen	215 m	14555	
	11:54	Olympia	??	215 m	14444	
	15:52	Soto	Kuinre	190 m	24544	
18-01	10:15	Kakatoe	??	180 m	34555	
	18:42	Mamma Lou	Scheemda	180 m	45555	
24-01	12:02	Pierement	??	180 m	13344	
24-01	12:02	Pierement	??	180 m	13344	
	12:26	Kareltje	??	180 m	14444	

HELAAS.....

Door het gegeven dat Dhr. W. de Valk zijn kantoor houdt op een boot is er deze maand geen "bericht van boord". Ongetwijfeld heeft onze welbespraakte eco-noom aan zijn schrijfplichten voldaan, maar daar er geen contact is geweest tussen boot en kust heeft hij zijn copij niet op tijd kunnen inleveren. Volgende maand zal hij weer present zijn onder het voorbehoud dat hij niet gezonken is...

DX-RAPPORT FM

Datum	Tijd	Station	Lokatie	Freq.	Sinpo	Km
04-12	18:36	Calimero	Zwartebroek	104.0	14434	143
	18:39	Billy Turf	Heerenveen	103.9	14545	54
07-12	02:25	Westerbeek Henkie	Coevorden	104.1	13434	83
11-12	21:27	Colorado	Emst Gld	101.3	14545	120
18-12	22:02	Ascona	Nw. Weerdinge	100.7	14534	75
20-12	02:00	Jonge Boekanier	Heerenveen	100.5	14534	54
01-01	21:42	de Merel	Emmer Compasc	101.0	14545	77
20-01	23:25	Paloma	N.O.P.	102.3	14544	85
25-01	01:48	Impala	Alkmaar	103.8	14444	125
31-01	01:59	Keizer	Almelo	105.0	14444	115
	02:02	Polydor	Haaksbergen	106.0	13434	135
	02:09	Marocco	't Harde	104.2	14444	110

Ontvanger Middengolf: Philips BV3X02A

Ontvanger FM: Aristona type 5926/04

Antenne: Fuba 9-elements op 13 meter hoogte roterend

Reakties altijd welkom !!

H. Kuit - Akkerstraat 24 - 9971 Ilrum - GN -

Krachtsport vanuit de rolstoel. Naast het plezier dat aan de sport wordt beleefd heeft sport voor gehandicapten ook een therapeutische waarde.

GRATIS SINGLE

In het vorige nummer loofden wij dertig singles uit aan de eerste dertig briefkaarten die wij zouden ontvangen. Zij zullen gratis een single van Maria Verano's nieuwste hit ontvangen. We hebben het geweten. Tot op de dag van vandaag stromen de briefkaarten binnen. De eerste dertig zijn reeds geselecteerd, dus inzenden heeft -helaas- geen zin meer. De gelukkigen ontvangen hun single zo spoedig mogelijk.....

FRM BEWAARMAPPEN NU VERKRIJGBAAR !

Nieuwe, witte bewaarmappen, bedrukt met het nieuwe FRM-logo zijn nu verkrijgbaar! Ze zijn geschikt voor ruim een jaargang en uitgevoerd in stevig plastic. Nu Speciale aanbieding! Een bewaarmap en een FRM-bureau-klokje - eveneens met logo bedrukt - nu voor slechts f 27,50!! Bel ons op 020 - 683178 en we sturen je een acceptgirokaart toe. Makkelijker kan het niet... en je houdt je tijdschriften netjes en overzichtelijk!

Beste FRM,

Proficiat met jullie vernieuwde FRM. Het nieuwe is mooier dan de oude uitgaven. Ik hoop alleen dat jullie wel meer aandacht gaan besteden aan radiostations in België. Nog een minpuntje; ik heb onlangs mijn abonneegeld betaald maar nog geen cassette ontvangen...

Doe zo verder en hopelijk krijg ik mijn cassette nog van jullie.

Geert D'Hondt, België.

Redactie: Zoals je in dit nummer kan zien wordt er wel degelijk aandacht besteedt aan stations in België. Over de cassettes: die worden na ontvangst van de betaling verstuurd met de eerstvolgende uitgave. Maar hou in dat geval rekening met het feit dat het ongeveer 3 weken duurt voordat we je betaling hebben ontvangen. Dus het kan langer duren, maar komen doet de cassette zeker!

Beste FRM,

John Wendale mag dan goed geïnformeerd en interessante stukken kunnen pennen over zeezenders, wat voor de luisteraar telt is toch datgene wat uit je radio komt. Bij mij is dat het volgende: Laser was terug maar onregelmatig en met schreeuwerige Amerikaanse DJ's die schreeuwende spotjes draaiden voor het fanclubje van Laser. Misschien wordt het ooit nog wat, maar laten ze zich eerst maar eens bewijzen voordat Wendale ze de hemel in prijst. Caroline wordt afgekraakt ten gunste van zijn troetelkindje Laser. Naar mijn mening presenteert John Wendale zijn voorkeuren wel erg expliciet.

Met vriendelijke groeten,
Andre van Os, Amsterdam.

Beste FRM,

In januari heb ik u een brief geschreven met kritiek omdat

er te weinig informatie in stond over zeezenders. Kijk ik nu in het februari-nummer dan zie ik dat Wendale weer terug is. U heeft mij hier een groot plezier mee gedaan, en met mij waarschijnlijk vele anderen. Ga zo door.

Peter Kloet, Wolphaartsdijk.

Beste FRM,

In het februari-nummer las ik een interview met Simone Walraven. Ik vraag me af of het mogelijk is om een of meerdere foto's van haar te ontvangen. Liefst de voorpaginafoto op dezelfde grootte. De kosten die er aan verbonden zijn zal ik u graag vergoeden. Alvast bedankt.

Don de Wilde, Capelle a/d IJssel.

VRIJ VOOR DE RADIO...

HELLO HOW ARE YOU
Een goeie HIT om het nieuwe jaar mee te beginnen

MARIA VERANO
5165
is terug van even weggeweest met een ijzersterke compositie van El Bebarge
BE YOUR LADY
Ook op maxi single ms252

DE STERREKIEKERS
5178
KRIK KREK KRAK

HELLO how are you
Eddy Ouwens

MUZIKALE WINNAARS VAN DE ELFSTEDENTOCHT
DE STERREKIEKERS
Hun Carnavals- winterhit
KRIK KREK KRAK
ook op elpee/MC

5191

Dureco Weesp

LB RUSH IS GOED..... GEK DAAR GEVEN ZE JINGLES KADO ! (EN ZE PAKKEN ZE OOK NOG IN)

NU BIJ BESTELLING VAN
10 SYNDICATED RADIO-
SHOWS "TOP 40 HIT RADIO"
2 GESPROKEN JINGLES
SHOUTS
OF WHISPERS
NAAR KEUZE : **GRATIS**
MEËR HOREN ?
DEMOTAPE AANVRAGEN !

BEL NU : 05229-2218
OF STUUR DE BON TERUG :

JA, VOOR ÉÉN TIENTJE
WIL IK DEMOTAPEN

NAAM
ADRES
POSTCODE
PLAATS

Ik heb F10,-/of cheque ingesloten.

LB RUSH

SCHEERWEIDE 19
7948 NX NIJEVEEN

GEKKE JONGENS BIJ LB RUSH:

CRIZY JINGLES VANAF: **F35,-**

FRM-ENQUETE

Zoals we al eerder hebben gezegd, we maken dit blad niet voor onszelf? We zouden het zeer op prijs stellen als de lezer mee zou willen werken aan deze enquête; naar aanleiding van de resultaten zullen we de inhoud van het blad bijstellen en daar heeft de lezer weer profijt van. Meedoen aan deze enquête is dus min of meer ook in je eigen belang !

Na invullen en beantwoording van onderstaande vragen het formulier retourneren aan:
Rinand Media bv, Postbus 1247, 1000 BE Amsterdam.

Wat is je meest favoriete artikel? .....

Welk soort artikel mag absoluut verdwijnen? .....

Wat voor soort onderwerpen mis je? .....

Welk artikel van de afgelopen drie maanden bevat je het beste, en welke het minste?

Het beste: .....

Het minste: .....

Verder opmerkingen/wensen/kritiek: .....

Afzender: naam: .....

adres: .....

postcode: .....

plaats: .....

tel. (evt.): .....

Ik koop het blad los Ik ben abonnee

Studio Hoog Catharyne: "Een permanente drive- in show met aangepaste muziek"

Wie, net als jaarlijks 23 miljoen anderen, Hoog Catharyne bezoekt, wordt onmiddellijk geconfronteerd met muziekprogramma's verzorgd door Studio Hoog Catharyne. Frans van der Drift, -ex Veronica, Tros, radio Luxemburg en Mi-Amigo-, is verantwoordelijk voor deze aangepaste vorm van "radio".

Studio Hoog Catharyne: "Sfeerverbetering in het winkelhart van Nederland".

Zonder denigrerend te spreken over Studio Hoog Catharyne, ... waarom volstaat radio-3 niet in dit winkelhart van Nederland?

Frans van der Drift: "Studio Hoog Catharyne richt zich op een doelgroep van 18 tot 55 jaar. Radio-3 is een pure pop-zender met een jongere doelgroep. De disc-jockey op radio-3 legt een stukje profiel neer van zichzelf. Een Adam Curry en een Erik de Zwart laten zich zien. Ik denk dat dat ook moet op een pop-zender, dus wat dat betreft zitten zij daar goed. Bij Studio Hoog Catharyne zouden zij een stukje van hun persoonlijkheid moeten inleveren ten gunste van onze doelstelling; sfeerverbetering. Ik ben er van overtuigd dat de meeste disc-jockey's daar niet toe bereid zijn, daar ken ik ze namelijk te goed voor".

Frans van der Drift heeft inmiddels een ruime radio-ervaring. In 1974, het jaar waarin de bekendste zee-zenders verdwenen, is hij actief geweest op radio Mi-Amigo. Daarna heeft hij vijf jaar lang op zondagavond de nederlands-talige hitparade gepresenteerd op radio Luxemburg en tussentijds heeft hij een jaar, afgewisseld door Tom Mulder, Ad Roland en Ferry Maat, "Nachtwacht" gepresenteerd voor de Tros.

"Na de Tros heb ik voor Veronica nog een twee-tal nacht-programma's gemaakt, dit mede omdat ik bij Veronica al vijf jaar het management deed voor de Veronica drive-in show. Met de drive-in show presenteerde ik gemiddeld zo'n 200 shows per jaar. Ik reisde het hele land door en trad op bij grote personeelsfeesten in het Amsterdamse Okura hotel tot in een lullig zaaltje ergens achter in een dorpskroeg of een feesttent

waar het publiek bier stond te drinken uit plastic bekertjes. In die periode heb ik veel geleerd. Vaak werd ik met agressie geconfronteerd waar ik, van uit mijn vak-gebied gezien, op een gepaste wijze mee moest omgaan. Al die ervaringen heb ik opgetekend in een psychologisch rapport en heb dit besproken met het beheerskantoor Hoog Catharyne.

Er zijn vele gesprekken geweest om de vertrouwensrelatie tussen mij en "Hoog Catharyne" te doen groeien, want er lopen natuurlijk meer disc-jockey's rond met de meest fantastische ideeën, maar uiteindelijk is Studio Hoog Catharyne op 16 december 1985 met haar programma's gestart".

"Ik ben zelf opgegroeid in Utrecht en liep zodoende dikwijls door Hoog Catharyne. Al snel constateerde ik daar een bepaalde sfeer die in belangrijke mate werd bepaald door de daar aanwezige afspiegeling van de maatschappij. Naast gezellig winkelen publiek treft men hier problematiek zoals drank- en druggebruik en huisvesting aan. Het winkelen publiek, dat deze problematiek in hun eigen milieu niet herkent, ervaart

Rob Hardholt

deze confrontatie vaak schokkend. Men krijgt daarbij negatieve gevoelens in de zin van: "goh, ...ik heb het zo goed, kan ik niet iets aan deze problematiek doen". Maar men kent ook angstgevoelens bij het zien van bij elkaar geschoolde Medelanders die al heel lang geen uitzicht meer hebben op nieuw werk. Die mensen zien er vaak voor de doorsnee Nederlander wat agressief uit door hun wat donkerder wenkbrauwen en hun donkere huidskleur, en kijken meestal wat depressief. Kortom, ze staan niet de hele tijd te blakeren van levensvreugde. Voor vele mensen zijn dit negatieve belevenissen in het positief bedoelde bezoek aan het winkelcentrum. Bij het aanschouwen van deze aanwezige problematiek binnen de huidige maatschappij voelde ik bij mijzelf dezelfde gevoelens opkomen, en ik vond dat ik daar best iets aan kon doen.

Vanuit die gedachte ontstond het idee voor Studio Hoog Catharyne, met als doelstelling: "Sfeerverbetering".

FILE-VORMING

Studio Hoog Catharyne verzorgt muziek-programma's gedurende de openingstijden van het winkelhart. Dit komt neer op 52 uur sfeerverbetering per week.

Frans: "Op dit moment werken wij met zes presentatoren waarvan Rob Harthold en ik, in uren geteld, toch wel de belangrijkste zijn. De overige medewerkers vullen twee uren per dag, of ze hebben een programma op zaterdag. Sommige mensen zijn geneigd te zeggen: "Studio Hoog Catharyne is radio". Zo professioneel klinkt het natuurlijk ook want wij willen niet als een "piraatje" overkomen. Wij willen dat het minstens net zo goed klinkt als dat het publiek thuis op de radio gewend is te horen. In het prille begin was de apparatuur daarvoor ontoereikend. In maart vorig jaar is er echter voor f 150.000,— aan nieuwe apparatuur en luidsprekers geïnvesteerd.

Ook van de zijde van het beheerskantoor is enorme financiële moeite gedaan om alles zo te maken dat het publiek onze programma's op een fijne manier kan consumeren.

Het medium Studio Hoog Catharyne wordt doorgegeven in de wandelpassages en op de pleinen binnen het overdekte winkelcentrum. Het winkelend publiek wordt geconfronteerd met de door ons bepaalde muziek-soort op een eveneens door ons bepaald geluidsniveau. Dat maakt ons werk zo moeilijk want wij moeten toch op een gepaste wijze met deze verantwoording zien om te gaan. Het publiek moet dit medium niet ervaren als een stuk geluidsterreur c.q. milieuverontreiniging. Zo hebben wij op de Radbout-traverse, de aorta van het winkelhart, een representatieve plaats gekozen om het geluidsniveau van Studio Hoog Catharyne ten opzichte van de zg. publieksruis te kunnen beoordelen.

Door middel van een daar opgestelde referentie-microfoon kunnen wij in de studio constateren wanneer het extreem druk wordt. Verdwijnt op een zeker moment ons programma in de publieksruis, dan schroeven wij vanuit de studio het geluidsniveau op tot aan een acceptabel volume.

Er zijn verschillende zaterdagen geweest waarop er op de Radboudtraverse een menselijke file-vorming ontstond. Op zo'n moment zullen er geen platen passeren met een extreem snel ritme, maar dragen wij er zorg voor dat er een permanent aangepast ritme aanwezig blijft, waardoor ondanks dat het steeds drukker wordt, toch het gevoel houdt dat alles gewoon door gaat. De presentator blijft op dezelfde manier presenteren en zo nu en dan komt de informatie-balie met een bericht in de uitzending dat dan wordt gebracht in de stijl van "Hier volgt extra verkeersinformatie". Mensen schieten dan spontaan in de lach. Ook

zij die door de opstopping een beetje geïrriteerd waren geraakt voelen op die manier toch de ontstane agressie een beetje afnemen. Tijdens zo'n menselijke file ontstaat er dankzij ons een stukje ontspanning. Er wordt verzocht zoveel mogelijk rechts te houden. Er wordt elke dag opnieuw, heel doordacht, psychologisch met het publiek omgegaan.

DRONKEN MAAR GELUKKIG

Het publiek moet aan onze muziek geen ergenis, maar een stukje plezier en vreugde beleven. Wanneer je alle nummers die hier de revue passeren op een rijtje zet dan kom je tot de ontdekking dat het allemaal, met name tijdens de zomermaanden, grote toppers zijn geweest. Vandaar dat ik vaak, zelfs in de wintermaanden, jongeren hoor zeggen dat onze muziek zo "zomers" klinkt. Dat is precies wat wij proberen over te dragen. Dit wordt eveneens zo ervaren door de hier aanwezige zwervers en daklozen. Door de muziek die wij draaien en door de presentator die de plaatjes aan elkaar praat kunnen ook zij enige afleiding bij onze programma's vinden. Voor die mensen is er toch iemand die af en toe iets tegen ze zegt. Ze hoeven de tekst niet te volgen maar horen toch een zekere vorm van geanimeerdheid. Een wat oudere vrouw vertelde mij eens dat zij een dronken man had zien en horen meezingen met Paul Anka's "Put your head on my shoulder". Die man, helaas verslaafd aan alcohol, beleefde op dat moment een gevoel van geluk waarvan de oudere vrouw nooit had verwacht dat die man dat nog kon ervaren vanuit zijn trieste positie. Maar behalve die man, beleefde die vrouw ook een geluksmoment. Normaal zou zij die man zijn gepasseerd en zich hebben afgevraagd of zij hem niet op de een of andere manier geestelijke bijstand zou kunnen verlenen. "Is het wel juist dat ik het zo goed heb, en

dat die man aan de zelfkant van de maatschappij is blijven kleven?" Nu was zij van dat verantwoordingsgevoel verlost, want die man zat mee te zingen met een glimlach op zijn gelaat. De directeur van het beheers-kantoor van Hoog Catharyne heeft ooit gezegd: "Liever een zingende dronken man, dan een dronken man die het publiek lastig valt". Ik denk dat het daar allemaal om draait. Zoiets kun je niet bewerkstelligen met een of ander achtergrondmuziekje, viooltjes of het orkest van James Last. Het is de bedoeling dat onze doelgroep (18-55 jaar) in een tijdsbestek van twintig minuten muziek hoort waarbij men zich thuis voelt. Passeert er een plaat voor de groep tot bijvoorbeeld 35 jaar en iemand van 55 voelt zich wat zijn muziek betreft psychologisch verlaten, dan moet hij onmiddellijk daarna weer een van zijn favoriete platen kunnen aantreffen. Er is over alles nagedacht; wij hebben een duidelijk format.

Wanneer ik "Lyn' eyes" van "The Eagles" wil draaien, dan zal vrijwel direct daarna "Puppet on a string" van "Sandie Shaw" volgen. Dat geeft weer een lift aan het programma en pakt meteen

die "Happiness" weer op. Het is net als het leven zelf, je moet dalen ervaren om pieken te kunnen voelen. Vandaar dat wij die contrasten alsmaar in onze programma's doorvoeren. Zo komt ook het nederlandse lied bij ons aan bod. Niet die zg. piratenplaten want dat zou agressie kunnen oproepen bij het jongere publiek. Zij kunnen zich daarbij niet "thuisvoelen", omdat zij thuis gewend zijn Europe te draaien met "the final countdown", of pure disco. Als wij het nederlandse lied draaien dan komen we snel terecht bij Rudi Carrell, Gerard Cox of Conny van den Bosch. Gezien het karakter van het publiek, dat overdag erg kan verschillen, programmeren wij oudere platen van bijvoorbeeld "De Spelbrekers" in de ochtend-uren omdat vooral de oudere mensen het plezierig vinden om 's ochtends te komen winkelen wanneer het nog niet zo druk is. Bij dit werk moet je in je integreren en zo de interesse creëren en alleen maar bezig zijn met de wensen van het publiek dat het programma moet ondergaan. Ik heb hier een disc-jockey gehad die vroeger zijn tijd doorbracht in de kelders van de Utrechtse Oude Gracht. Zijn muziek-

keuze werd in belangrijke mate bepaald door Jimi Hendrix en Janis Joplin. Die jongen werd vervolgens enorm gegrepen door de doelstelling van Studio Hoog Catharyne: "Sfeerverbetering", en heeft daar zijn eigen ideeën bij ontwikkeld. Hij heeft zich hier als een kameleon volledig aangepast. Ik vond dat fantastisch, want die jongen begreep waar wij hier mee bezig zijn en heeft zich in korte tijd het "Studio Hoog Catharyne gevoel" eigen gemaakt".

Studio Hoog Catharyne voldeet aan de wensen van het winkelend publiek. Is er naast muziek-programma's nog ruimte voor bijvoorbeeld nieuwsuitzendingen?

"Neen, ...om de doodeenvoudige reden dat het publiek slechts een korte tijd onder onze geluidsdruk staat en dat ik ze niet te veel gesproken woord wil aanbieden. De enige nieuwsflitsen die wij uitzenden hebben betrekking tot het algemeen belang van de ondernemers, gekoppeld aan de betrokkenheid van het publiek bij eventuele acties. We hebben een week lang een actie "Kindertelefoon" gehad. Zij hadden een stand ingericht in de Klarentuin en er liep een

Studio Hoog Catharijne.

Frans v/d Drijf.

levensgrote telefoon door Hoog Catharyne stickers aan kinderen uit te delen. Aan dit soort activiteiten besteden we wel redactionele aandacht want het is interessant voor het publiek te vernemen wat er tijdens hun aanwezigheid in het winkelcentrum gebeurt. Tijdens de Veluwe-week zijn er in alle wandel-passages demonstraties geweest over mandjesvlechten en borduren. Na het tijdsein verzonnen we dan een soort nieuwsflits om zo de sfeer van die Veluwe-week in het programma te integreren en zo de interesse te wekken bij het publiek”.

NOOTJES

Studio Hoog Catharyne bestaat momenteel bijna 14 maanden. Is er in deze relatief korte tijd al iets van de "sfeerverbetering" te merken? "Een aantal factoren zijn in de tijd dat wij programma's verzorgen hetzelfde gebleven. Tijdens de uren dat wij programma's verzorgen hetzelfde gebleven. Tijdens de uren dat wij functioneren kunnen de dames die permanent de informatie-balie bezetten heel goed het verschil voelen tussen de sfeer in Hoog Catharyne voor wij er waren en nu. De veiligheidsdienst die door

het winkelcentrum patrouilleerd kent ook de sfeer van voor Studio Hoog Catharyne en hoe het momenteel is. Zij kunnen allemaal beoordelen of er inderdaad psychologische winst is behaald. Uit alle richtingen ontvang ik zeer positieve berichten. Ook de Utrechtse politie neemt ons erg serieus. Zij richten zich vooral op de negatieve elementen; verzoeken mensen om niet te blijven liggen en om door te lopen. Terwijl wij ons richten naar de positieve bezoeker. Ik denk dat wij elkaar daarin perfect aanvullen en zo de totaal-sfeer in Hoog Catharyne positief beïnvloeden. Maar de toekomst valt momenteel nog moeilijk te voorspellen. Studio Hoog Catharyne is een project dat in principe moet worden gefinancierd door de adverteerders. Verder bestaat er geen middel om dit alles te bekostigen. Een reclame-boodschap wordt hier op een andere manier gepresenteerd dan bij de STER in Hilversum. Daar kun je bij een commercial gebruik maken van kleine geluidjes om zo een bepaalde sfeer in een spot op te roepen. Bij ons gaat dat heel anders. Wij moeten er rekening mee houden dat de spot moet worden geconsumeerd door een winkelend

publiek. Daarom doen de spots met enkel gesproken woord het hier het beste. Zetten wij hier een muziekje onder een reclame-boodschap, dan zal zo'n spot vrijwel onmiddellijk in de publieksruis verdwijnen.

Momenteel werkt het effectief.

Doch, Studio Hoog Catharyne is beslist geen goedkoop medium om in te adverteren en niet alle aanwezige branches verkeren in de mogelijkheid om dat te doen. Neem nu bijvoorbeeld een modezaak. Die verkoopt op een zeker moment dankzij een commercial een japon ter waarde van f 800,-- Op zo'n produkt zit een bruto winst-marge van 50%. Met dat geld heeft zo'n zaak de reclamecampagne voor die week alweer terug verdiend. Maar een René's Notenbar moet zijn reclame-butget terug zien te verdienen met het scheppen van nootjes in de daarvoor bestemde zakjes. Je kunt je voorstellen hoeveel klanten hij nodig heeft om dit rendabel te maken en dat hij daarvoor heel veel zakjes met nootjes moet vullen."

Jan Palmer

TOT ZOVER

Het maart-nummer al weer. Na twee nummers ontvangen we nog steeds verbazend veel reacties. Het overgrote gedeelte daarvan is positief, – gelukkig. Kritiek is uiteraard ook welkom, liefst opbouwend. We zullen zoveel mogelijk proberen de inhoud aan te passen aan de wensen van de lezer.

We ontvingen ook een reactie van een lezer die bezwaar maakte tegen de linkerkant van elke pagina. Deze zou 'te wit' zijn, en daar zou natuurlijk prima nog meer informatie kunnen staan. We hebben de klacht doorgespeeld naar onze ontwerper, en die stelde dat 'dat nu eenmaal een ontwerp is'.

Verder ontvangen we nog steeds heel veel post van mensen die geen afzender of abonneenummer vermelden. Ongetwijfeld is duidelijk dat dat voor ons wat lastig is. Mocht u reageren dan zouden wij het dus zeer op prijs stellen wanneer u daarop let.

Tot slot: veel mensen bellen ons die ook graag in het bezit willen komen van zo'n felbegeerd abonneenummer. Dat is prima, wat ons betreft. U kunt daar altijd 020-683178 voor bellen. Ook kunt u gebruik maken van de bon elders in dit blad.

Namens alle medewerkers wens ik u tot april.

Jeroen van Baaren

STER - ALLURES

jingles en commercials van B&M produkties
zeeburgerpad 33 - 1019 aa amsterdam - 020 - 658551